

Naročnina
za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 50

Sobotna izdaja:
celoletno

✓ Jugoslaviji Din 60
✓ inozemstvu 80

SLOVENE

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:
Enostolpna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglasil v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Brezploden režim.

Ni še minulo leto, ko je Slovenija uživala
še vse sladkosti in prijetnosti nepozabnega
in iz slovenske zgodovine neizbrisnega P. P.
režima. Uradništvo se je treslo za svoj vsak-
danji kruh, nad učiteljstvom, ki ni brezpogoj-
no trobilo v P. P. rog, je grozeče visel Damo-
klejev meč premestitve v daljne hribovske
kraje, na ulici, v gostilni ali v kavarni pa se
že nihče več ni upal glasno govoriti, da ga ne
bi spravili v ječo nepoznani najeti prisilsko-
valci. Vso deželo je tlačila neka nevidna mo-
ra, ki je v srcih vseh ljudi vzbujala notranji
nemir in velike duševne boje in skrbi. Le
skromna pečica tedanjih režimovcev se je ve-
selila in v svoji nebrzdani maščevalnosti ko-
vala vedno nove naklepe, kako bo strla, uni-
čila in poteptala vse, kar se ji brezpogojno
ne ukloni.

V strahu in trepetu pred maščevalnimi
teroristi je potekal teden za tednom in mesec
za mesecem. Nazadnje pa je le napočil dan,
ko se je vsa Slovenija globoko oddahnila. P.
P. vlada je padla in na krmilo je prišla vlada
R. R.

Pisali bi neresnico, če ne bi priznali, da
je slovensko ljudstvo od nove vlade mnogo
pričakovalo. Nova vlada se je vpeljala s kras-
nimi besedami in z blestecimi obljubami, tako
da je upal tudi slovenski svet kljub svojemu
načelnemu nasprotstvu proti novi vladi ven-
darle vsaj nekaj od izpremembe režima. Pri-
čakoval je, pričakal pa nič.

Med radikali in radičevci sklenjeni spo-
razumi so slavili pristajši novega režima do
neke in so opisovali sklenjeni sporazum kot
začetek nove srečne dobe za kraljevino SHS,
v kateri se bo začelo cediti mleko in med
kakor v obljubljeni deželi, čim zasedejo mi-
nistrske stole novi moške. To veselje je raz-
umljivo, kajti vsak je pričakoval po grenki
pijači, ki nam jo je točila proslula P. P. vlada,
vsaj majhen kosček sladkorja, da pride svet
zopet k sebi. Kakor pa še vedno doslej, so se
zmotili preveliki optimisti tudi potop.

Prvo, kar je vse slovensko ljudstvo pri-
čakovalo od nove vlade, je bila poprava od-
prejšnje P. P. vlade zagrešenih očitnih krivic.
To je zahteval moralni in pravni čut našega
ljudstva, tembolj, ker poprava storjenih kri-
vic ne bi bila prav nič ali pa za neznatne
zmeske obremenila državno blaginjo. Dolgo so
čakali na zadoščenje praganjanci in z njimi
vred vsa Slovenija, a do danes se ni zgodilo
v tem oziru nič. Slišali smo sicer nekaj o ne-
katerih tozadevnih aktih, toda ko je prišel od-
ločilni trenutek, so se akti »izgubili«. Uža-
ljena pravica pa si še danes zastira svoj obraz.
To je jako izdatna zasušnica, ki jo čuti še da-
nes vse slovensko ljudstvo, ki ljubi pravico
in zaničuje maščevalnost.

Še mnogo hujša iznenadenja pa je prine-
sla nova R. R. vlada Sloveniji na gospodar-
skem polju.

Državna uprava pobira v Sloveniji vse
nekdanje davke, v pomnoženi izdaji seveda,
tudi one, ki so bili nekdanj namenjeni za vzdr-
ževanje raznih avtonomnih naprav. Primitivna
pravičnost zahteva, da se vsaj te dajatve po-
rabijo izključno za javne naprave v Sloveniji.
A kdor je kaj takega pričakoval, se je teme-
ljito zmotil. Zgodilo se je celo, da je pod novo
vlado izšel ukaz, naj se okrajne in slične vrste
doklade okrajem itd ne izplačujejo! Takega
upravnega sistema ne pozna ves svet!

Proti strahoviti davčni preobremenitvi se
bori Slovenija že nekaj let. Dokler je vladala
P. P. vlada, v kateri so sodoščevali tudi naj-
zagrizenejši slovenski centralisti, nismo mogli
upati, da bi centralna država kdaj primerno
upoštevala tudi gospodarsko stanje pokrajin.
Od nove R. R. vlade smo to, po pravici pove-
dano, pričakovali, ker bi takšna izprememba
ne bila nikakva koncesija, ampak samo uvedba
zdravega upravnega principa, ki provincam
ljudi daje, in ne samo jemlje. A kako kruto
smo se prevarali! Ne le, da je davčni pritisk
ostal isti; ampak se je še povečal in poostiril
s takimi določbami, kakor da vlada v Slove-
niji največja davčna nemorala, in za nameček
in naravnost vsem pritožbam slovenskih dav-
koplačevalcev v zasmeh je izjavil finančni mi-
nister, da je Slovenija lepa in bogata dežela,
»koja može da plati i treba da plati«.

Take so posledice sporazuma med radi-
kali in radičevci za Slovenijo in taki so plo-
dovi toliko hvaljene sporazumaške politike,

za katero naj bi se ogrevali tudi mi Slovenci.

Dr. Korošec je v imenu SLS opetovano
izjavil, da SLS ne nasprotuje resničnemu spo-
razumu med Srbi, Hrvati in Slovenci. Sporaz-
um pa ne sme biti sporazum le na zunaj, am-
pak pred vsem na znotraj. Sporazum, kjer ima
samo ena stran besedo, druga pa mora molče
odobravati in požreti vse, kar ji ukazuje prva,
ni sporazum, ampak je enostranska dikta-
tura. Za enostransko diktaturo se pa demo-
kratična stranka kakor je SLS nikdar ne more
ogrevati.

Dr. Korošec v šibeniku.

VELIKA UDELEŽBA NA ZBORIH. — NAVDUŠENE OVACIJE. — DALMACIJA SE OD-
VRAČA OD RADIČA.

Šibenik, 27. okt. (Izv.) Včeraj je prispel
v Šibenik načelnik SLS dr. Anton Korošec v
družbi s predsednikom HPS Baričem. Tekom
včerajšnjega in današnjega dne je imel dr.
Korošec tri sestanke z zaupniki in sicer en se-
stank z zaupniki iz okolice, drugega za ši-
beniške meščane in tretjega za duhovništvo
iz severne Dalmacije.

Vsi trije so bili izvrstno obiskani, poseb-
no sestanke za meščanstvo, kateremu je pri-
sostvoval nad 500 oseb. Za dr. Koroščevo
zborovanja vlada veliko zanimanje. Dr. Ko-
rošec je bil predmet prisrčnih ovacij.

V svojem govoru je dr. Korošec naglasil,

Zato se naravnost žudimo, da se najdejo
celo v Sloveniji stranke, ki se upravičeno ali
neupravičeno imenujejo demokratične, da se
zavzemajo za takšen sporazum, kakršen je
sklenjen med Pašičem in Radičem. Mi se bo-
mo držali tudi za bodočnost besed sv. pisma,
ki pravi: »Po njihovih delih jih boste spo-
znali!« Dela, ki jih je rodil R. R. sporazum
doslej, so pa taka, da iz njih opravičeno lahko
sklepamo na velikansko notranjo njegovo
trdnobo. Iz nezdravega pa se navadno ne
more roditi nič zdravega.

da zahtevajo Slovenci in Hrvati svobodo in
samostojnost v tej državi in da odklanjajo vsa-
ko hegemonijo in suženjstvo. Zahtevajo ver-
ski mir, socialno pravičnost in gospodarsko
zaščito. Dalmacija ne sme biti od Belgrada
zaposlavljena, in biti obsojena na propada-
nje. Vsi prisotni Hrvati so najodločnejše ob-
sodili sedanjo Radičevo politiko, separatistič-
no politiko današnjega režima in izkazali
programu in dosedanjemu delovanju SLS in
HPS največje priznanje. Sploh je bil vtis teh
sestankov, da ljudstvo v severni Dalmaciji
obsoja Radičevo kapitulacijsko politiko in da
se vrača v vrste HPS.

Narodna skupščina.

DEBATA O INVALIDSKEM ZAKONU. — VELIK GOVOR POSLANCA KREMŽARJA.

Belgrad, 27. okt. (Izv.) Danes se je nade-
ljevala razprava o invalidskem zakonu. V
imenu Jugosl. kluba je govoril Franc Krem-
žar. V svojem govoru, ki je trajal nad dve
uri, je temeljito kritiziral celokupni vladni za-
konski načrt. Primerjal ga je z zahtevami in-
validov in z zahtevami svojega kluba, ki jih je
ponovno v tem smislu predložil pristojnim čin-
iteljcem.

Posl. Kremžar je poudaril, da je tak za-
konski načrt že menda šestnajsti. Na invalid-
skem zakonu je dosedaj padla vsaka vlada. A
tej vladi je prihranjena lavorika, da bo uza-
konila najreakcionarnejši zakon, kar jih je na
svetu. Invalidski zakon je treba presojati s
socialno-vojaških vidikov. Smoter invalidske-
ga zakona je nuditi vojnim žrtvam sredstva
za eksistenco. Tega jim predloženi zakon ne
nudi. Z vojaškega stališča naj bi žrtvam sve-
tovne vojne vili novega zaupanja v državo,
dvignil moralno silo tistega dela ljudstva, ki
ima v bodočnosti varovati in ščititi državo.

Zato je potrebno, da je invalidski zakon
narejen v sporazumu z invalidi in njihovimi
organizacijami. Ta načrt bolega pa ravno na
tem, da je invalidom usiljen. Invalidom je
treba v zakonu nuditi priznanje za njihove
žrtve. Zakon tudi v tem pogledu ne odgovarja.
V vsakem slučaju se vlada sklicuje na finanč-
nega ministra. Ako finančno stanje države ni
dobro, niso tega krivi invalidi. Saj ne dobe
plačanih prispevkov, ki jih država dolguje le-
ta in leta. Slovenskim invalidom dolguje dr-
žava 41.578.000 Din. Ta vsota je seveda za
celo državo neprimerno večja.

Nato govornik obžaluje, ker ministrstvo
za socialno politiko nima nobene točne stati-
stike. Zato ne ve, koliko invalidov imamo. Mi-
nister Gjuričić jih je naštel 406.650. Dr. Jež,
eden najboljših poznavalcev invalidskega za-
kona, je računal, da jih je nad 500 tisoč. Si-
monović je povedal, da jih je 226.000. Ta zad-
nja številka je očitno napačna, ker 169.876
družin, ki jih ima v svoji statistiki, je bilo le
iz Srbije in Črne gore. Ako so Simonovićeve
števke natančne, je to dokaz, kako kruto se
je vršila redukcija.

V uradni statistiki iz l. 1922. je bilo med
74.756 invalidov le 44.9% Srbov, 28.41% Hr-
vatov in 15.22% Slovencev. Med 12.629 invali-
di cele države, o katerih pravi statistika, da
nimajo sredstev za življenje, je blizu 3000
Slovencev. Od 68.236 invalidov cele države
jih je 22.904 brez lastne hiše. Takih, ki nima-
jo lastne hiše, je na Slovenskem 67.3%. Po-
sestnikov zemlje je med invalidi 3860. Vsi
ostali slovenski invalidi nimajo lastne zemlje.
Med tistimi, ki imajo zemljo, je 58% takih, ki
nimajo več kakor 2 ha.

Po podatkih iz l. 1922. mora 5.347 inva-
lidov poleg drugih davkov plačevati tudi

Stvarni, temeljiti govor poslanca Krem-
žarja je napravil v zbornici velik vtis. Govor-
niku so viharno ploskali.

Govoril je še poslanec Marič.

Nato je bila seja zaključena. Prihodnja
bo jutri. Pred dnevnim redom bo zunanji mi-
nister odgovarjal na vprašanja glede bolgov-
sko-grškega spora.

Belgrad, 27. okt. (Izv.) Posl. Hohnjec je
poslal fin. ministru vprašanje, v katerem za-
hteva pojasnila o izdavanju pravilnika o odo-
bravanju in izvrševanju proračuna samo-
upravnih teles v krajih izven Srbije in Črne
gore. Hohnjec je nasproten temu pravilniku
in zahteva od ministra, naj odgovori, ali
misli ta pravilnik ukiniti.

Radikalni klub proti vladni prosvetni politiki.

Belgrad, 27. okt. (Izv.) Danes se je v
radikalnem klubu nadaljevala razprava o
vladni prosvetni politiki. Prvi je govoril pro-
svetni minister Vukičević. Utemeljeval je svoj
odlok glede razpustitve nekaterih šol, češ da
v teh šolah ni bilo dovolj učencev, oziroma
da je manjkalo učiteljev in profesorjev. Proti
njegovi politiki so govorili razni govorniki.
Zahtevali so temeljite remedure. Posebno so
napadali Radičevega podtajnika Basarička.
O tej stvari debata ni bila končana. Nadalje-
vala se bo na jutrišnji seji ob 5. popoldne.

Poslanec Pušenjak za železniške vpokojence.

Belgrad, 27. okt. (Izv.) Posl. Pušenjak je
stavil na fin. ministra vprašanje, v katerem
zahteva, da se pri invalidskem davku izpelje,
kakor je določeno v § 272 o osebnih davkih,
načelo prehodnih stopenj, katero velja za vse
progressivne davke. Dalje je stavil vprašanje
na prometnega ministra glede rentninarjev,
nezgodnikov in miloščinarjev, starih kronskih
upokojencev in njihov vdov, v katerem slika be-
dno stanje navedenih kategorij in zahteva
predložitev zakona o upokojencih po zasliša-
nju upokojencev, podatke glede višin in upo-
rabe pokojninskega fonda in izvršitev vseh v
spomenici od 5. oktobra označenih zahtev
upokojencev.

Carinski tarif v fin. odboru.

Belgrad, 27. okt. (Izv.) V odseku fin. od-
bora so razpravljali o carinskih postavkah za
uvoz predmetov žumske proizvodnje. Posl.
Pušenjak se je zavzemal za znižanje carin za
uvoz drv, ker naši lastni gozdovi ne morejo
dati zadosti drv, katerih se mnogo uvaža iz
Romunije. Načelnik Savić ugotavlja, da uva-
žajo nekatera ministrstva drva iz Romunije.
Navaja notranje in prosvetno ministrstvo. Ca-
rine se povečajo od 0.60 do 3.5 od kubičnega
metra. Pri razpravi o carini na stavbni les
podpira spomenico industrijskih korporacij
in zahteva povišanje carin, ker je lesna in-
dustrija v krizi. Velike žage stojijo, vse pa so re-
ducirale svoj obrat. Odsek sklence, da se vse
carinske postavke zvišajo za 75 odstotkov.
Dalje so razpravljali o carinah na kvebraho,
katera se uvaža za izdelavo ekstrakta za in-
dustrijo usnja. O tem pa še ni padla končna
odločitev.

Dalmatinska banka v italijan- skih rokah.

Split, 27. (Izv.) V tukajšnjih narodnih
krogih je vzbudila veliko razburjenje vest,
da je Dalmatinska pučka banka v Splitu pre-
šla v italijanske roke. Kakor se čuje, je ve-
čino delnic kupila italijanska Banca popolare
di Fiume na Reki in sicer od Hrvatske
eskomptne banke v Zagrebu. V hrvatskih
gospodarskih krogih vzbuja ta vest začudenje,
da štiti Hrv. eskomptna banka kljub afirma-
ciji svojega hrvatstva italijanski, našim narod-
nim interesom sovražni živelj.

NOVI ŠVICARSKI NARODNI SVET.

Bern, 27. okt. (Izv.) Novo izvoljeni švi-
carski narodni svet je sestavljen sledeče: So-
cialni demokrati 60 (+ 6), komunisti 3 (+ 1),
socialno-politična skupina 3, svobodnomislni
demokrati 60 (+ 2), katoliški konservativci
42 (— 2), kmetsko-obrtniško-meščanske stran-
ke 30 (— 4), liberalna demokratska stranka
8 (— 2), nestranskarji 3 (— 1).

Grško-bolgarski spor pred Društvom narodov.

SKLEP DRUŠTVA NARODOV. — SOVRAŽNOSTI MORAJO PRENEHATI V 24 URAH, VSE VOJASKE ČETE SE MORAJO UMAKNITI NA SVOJE OZEMLJE V 60 URAH. — STALISČE NASE VLADE. — ČUDNA PISAVA ROMUNSKIH LISTOV. — SKUPEN NASSTOP NAŠE DRŽAVE IN ITALIJE?

Pariz, 27. okt. (Izv.) V ponedeljek ob 6 zvečer se je sestal svet Društva narodov na poziv francoskega ministra za vnanje zadeve v Parizu, da se posvetuje o rešitvi spora med Grčijo in Bolgarijo. Dvorana je bila nabit polna najodličnejšega pariškega občinstva.

Sejo je otvoril Briand. Takoj po otvoritvi seje so prebrali brzojavko, s katero prosi Bolgarija Društvo narodov za posredovanje in brzojavke, s katerimi je pozval Briand obe stranki, da sovražnosti takoj ustavita. Končno so prebrali brzojavke, v katerih si Grki in Bolgari drug drugemu očitajo začetek sovražnosti.

Briand je v daljšem govoru poudaril, da ima Društvo narodov pravico preiskati, kdo je sovražnosti zakrivil in da ima tudi pravico od krivcev zahtevati primerno odškodnino. Pred pričetkom preiskave pa morata Grčija in Bolgarija sovražnosti ustaviti.

Po Briandovem govoru se je bolgarski poslanik zahvalil Briandu za njegovo naglo posredovanje in je izjavil, da Bolgari niso prekoračili grške meje. Bolgarija se hoče tozadevno podvreči vsaki preiskavi.

Grški poslanik je kratko izjavil, da bodo grške čete zapustile bolgarsko ozemlje, kakor hitro bodo zapustili Bolgari zasedeno grško ozemlje.

Nato so imeli Chamberlain, Briand, Scialoja, Quinones de Leon, Ishii in Hymaus tajno sejo, na kateri so sprejeli soglasno predlog Chamberlainov, da naj Grčija in Bolgarija tekom 24 ur izjavita, da ste svojim četam ukazali umakniti se na lastno ozemlje, tekom 60 ur pa, da se je to povelje izvršilo. Francoski, angleški in italijanski častniki bodo na lieu mesta ugotovili, ali se je povelje izvršilo ali ne, in bodo poročali Društvu narodov.

Pariz, 27. okt. (Izv.) Društvo narodov je danes vzelo na znanje pojasnila grškega in bolgarskega delegata.

Atene, 27. okt. (Izv.) S posredovanjem romunskega poslanika je danes sklenil zastopnik bolgarske vlade z grško vlado sporazum, po katerem se obe stranki zavezuje, da

umakneta svoje čete v najkrajšem času iz zasedenega ozemlja.

Sofija, 27. okt. (Izv.) Vsled dolgotrajnega deževja so bolgarski begunci v jako neprijetnem položaju, ker morajo prenočevati na prostem. Beguncev je okoli 10.000.

Sofija, 27. (Izv.) Z meje se poroča, da se je zadnja noč in danes zjutraj od časa do časa čulo pokažanje pušk in grmenje topov. Streljanje do opoldne še ni prenehalo. Do snoči je bilo na bolgarski strani ubitih in ranjenih 55 vojakov in civilistov.

Belgrad, 27. okt. (Izv.) Na današnji seji se je vlada bavila z grško-bolgarskim sporom, čegar konca še vedno ni slutiti kljub odločnim zahtevam Društva narodov, da se morajo ustaviti nasprotja med njima. Dopoldne je dvorni minister dobil nalogo, da našega poslanika v Parizu informira o nevtiralnem in korektnem stališču naše vlade, da ga bo pri Svetu Društva narodov mogel zastopati.

Grški poslanik Polikroniades je danes prvič prišel v zunanje ministrstvo in Ninčiča obvestil o stališču svoje vlade povodom dogodka pri Petriču. Francoski, angleški in italijanski tukajšnji vojni atašeji so dobili od svojih vlad naloge, da morajo takoj oditi iz Belgrada na grško-bolgarsko mejo, da se na lieu mesta prepričajo, ali se bodo naredbe Društva narodov izvršile ali ne. Vojni atašeji so danes odpotovali.

Belgrad, 27. okt. (Izv.) V naših političnih krogih vlada precejšnje nezadovoljstvo radi stališča, ki ga je romunska javnost zavzela v sedanjem grško-bolgarskem sporu. Kljub temu, da smo zavezniki Romunije, se vidi, da nam hoče romunska javnost imputirati razne namene, ki ne bi bili v skladu z miroljubno politiko naše vlade. Romunsko časopisje piše v tem smislu. Radi tega je naša vlada izdala proti takemu pisanju demanti.

Poleg tega krožijo vesti, da se je med našo vlado in Italijo sklenil sporazum o skupnem nastopu obeh držav za slučaj, če bi grško-bolgarski spor ne prenehal mirnim potom.

Kriza v Franciji.

PADEC FRANKA. — OGROMNI DRŽAVNI DOLGOVI. — ZAVOŽENA FINANČNA POLITIKA. — ODPSTOP CELOKUPNE VLADE.

Pariz, 27. oktobra. (Izv.) V finančnih krogih je vladala v ponedeljek silna panika, ker je francoski frank silno padel. Vzroka padca ne poznajo. Eni smatrajo, da so padec franka povzročili domači špekulanti, ki so ob enem politični nasprotniki sedanje vlade, drugi pa trdijo, da prihaja akcija proti franku iz Amerike, ker hočejo ameriški finančniki pritisniti na ta način na Francijo, da vendar enkrat uredi svoje vojne dolgove. Francoska vlada je na korist franka energično intervenirala in frank se je na mednarodnih denarnih tržiščih že znatno popravil. Grozeče vladne krize pa s popravom franka še ni konec.

Pariz, 27. okt. (Izv.) V Chateau-duLoire je imel francoski finančni minister Caillaux govor, v katerem je priznal, da ima Francija

300 milijard frankov domačega dolga. Koliko dolguje Francija inozemstvu, tudi on ne ve. Poleg tega potrebuje Francija 20 milijard frankov letno za obnovo po vojni opustošenih krajev. Vsi ti dolgovi so posledica vojne in lahkomišelnih povojne finančne politike. Nato se je Caillaux energično izrekel proti oddaji premoženja. S to svojo izjavo pa je prišel v navskrižje z ministrskim predsednikom Painlevé-jem, ki se je izrekel za oddajo premoženja.

Pariz, 27. okt. (Izv.) Ministrski predsednik Painlevé je danes popoldne ob 2. uri odstopil s celokupno vlado in je o odstopu obvestil predsednika republike Doumergue-a.

Pariz, 27. okt. (Izv.) Predsednik republike Doumergue je sprejel predsednika senata in poslanske zbornice.

nekatera druga važna vprašanja, ki so sporna med Kitajsko in onimi evropskimi vele-silami, ki uživajo na Kitajskem gotove privilegije. Začasni kitajski državni predsednik Juan-ših-tuj je zahteval za Kitajsko popolno carinsko avtonomijo, kakor so jo zahtevali kitajski zastopniki že na versajski konferenci.

Sedaj poročajo tukajšnji listi o novem incidentu. Ko je bil v Berlinu francoski naučni minister, so se dogovorili, da odpotuje Nemčija nekoga srednješolskega profesorja, da prouči francosko šolstvo in prisostvuje pouku. Ko pa je dotični delegat prišel v Pariz in pričel s svojo misijo, so učitelji in učenci dotičnega zavoda protestirali in grozili s štrajkom, ako se to izvrši.

Tako v letu 1925., v dobi miru in spravi! Še drug primer tolerance. Nek bivši gardni polk je slavnostno odkril spomenik padlim. Ob tej priliki je tudi prečital nek general brzojavko bivšega cesarja in imel nato patriotičen govor, seveda z monarhistično tendenco. Nihče pa se ni nad tem spodlikal, razen par časopisov, ki niso upoštevani. Kajti vsak pameten človek dobro ve, da par generalov še ne more odločati, posebno danes ne, naj je ustava taka ali taka. Da pa je tradicija potrebna, to dobro vedo, in boljše slavna, kot neslavna.

V kratkem času se vrše v Berlinu občinske volitve. (So že bile v nedeljo. Op. ur.) Vse stranke se pripravajo in skušajo dobiti kolikor mogoče mnogo dobro plačanih občinskih stolčkov za svoje kandidate. Agitacija sicer ni tako živahna kot za državni zbor ali pa za predsednika. Najživahnejši so komunisti, ki sicer nočejo o meščanskih strankah slišati niti besede, pač pa se poslužujejo istih metod. Komunistični »Jungsturm«, bojna organizacija stranke, prireja ob večernem času po mestu sprevede z lampijoni, s transparenti, s »kras-

Ker velesile takrat niso poslušale nasvetov kitajskih zastopnikov, je prišlo do znanih nemirov. Za enkrat zahteva Kitajski 5 odstotno zvišanje carine na uvoz evropskega blaga sploh in 30 odstotno zvišanje carine na luksuzno blago. Francoski in ameriški delegati so obljubili, da bodo po možnosti upoštevali kitajske zahteve.

Peking, 27. okt. (Izv.) Pred poslopjem, v katerem zaseda carinska konferenca, se je zbralo nad 2000 nacionalističnih kitajskih dijakov, ki so demonstrirali proti tujcem na Kitajskem.

Italijanska častniška organizacija v fašistovskih rokah.

Rim, 27. okt. Prefekt rimske province je včeraj razpustil odbor Zveze italijanskih častniškarjev in izročil vodstvo poslov fašistovskiemu triumviratu: Buonintigniju, Cassolu in Guglielmottiju; isto tako je razpustil odbor častniške podpore blagajne in poveril vodstvo Lupinacciju.

IZ RUSKE DIPLOMACIJE.

Moskva, 27. oktobra. (Izv.) Francoska vlada je pritrdila imenovanju Rakovskega za poslanika v Parizu. Dosedanji poslanik Krasin bo imenovan za poslanika v Londonu.

ČEŠKO POSOJILLO V AMERIKI.

Newyork, 27. okt. (Izv.) Posojilo za Češko v znesku 25 milijonov dolarjev je bilo danes izročeno na podpisovanje.

»Samouprava« vprežena pred žerjavov voz.

Vse javno življenje v naši državi trpi na tem, da se je postarala radikalna stranka oziroma njen mogočni voditelj. Ne tajimo, da nam je bil program srbske radikalne stranke radi demokratične zamisli njenih ustanoviteljev simpatičen, saj nosi celo njen glavni organ še danes značilen demokratičen naslov »Samouprava«. Tem bolj obžalujemo, da danes v stranki ljudsko misleči voditelji ne morejo nikakor do veljave, nasproti staremu, za aktualna državna vprašanja nedostopnemu Pašiću, in da posebno vodilni organ stranke kaže vse znake starikavosti. Ta žalostni pojav se je posebno pokazal ob »škofovem pismu«, ki ga je prineslo ljubljansko »Jutro«. To pismo še danes ne da spati glavnemu organu radikalov. Kakor da nima država, ki jo danes ravno radikali vodijo, drugih zevajočih vprašanj, polnijo gospodje predale s klerikalizmom in s komentarji o tem pismu. Kar se je preživelo že pod staro Avstrijo, to znova vlačijo na dan — po vzgledu slovenskih liberalcev, ki ne morejo pozabiti blaženih časov, ko je bilo moderno navduševati se za majske stavbe, ko je bilo tako prijetno senčiti se v milosti pristnega avstrijskega liberalca Heina in uganjati »farško gonjo«. Ti časi so minuli, toda starost gleda vedno oložno na svoja mladostna leta. »Samouprava«, ki sledi v tej stvari žurnalistični samostojni demokrat, naj bo prepričana, da se bo sila malo pametnega navčila od slovenskih potomcev propalega avstrijskega liberalizma.

Značilno je — in tudi to je znak starikavosti — da si pri tem poslu dovoljuje belgrajski list čisto navadna potvarjanja tega, kar je pisal »Slovenec« o »škofovem pismu«. Mirno zapiše neresnico, da »po pojmovanju »Slovenca« katolik ne sme biti sploh niti v čisto političnih vprašanjih svojega mišljenja, ampak mora imeti mišljenje one stranke, v kateri mu njegov škof ukazuje da mora stati in delati. In na drugem mestu: »Vprašanje je v tem, ali so politična in ekonomska vprašanja, v katerih morejo biti verniki drugega mišljenja, kakor njihov duhovnik, in duhovnik drugega,

kakor njegov škof. »Slovenec« to negira v svojem odgovoru, ker mora po njegovem pisanju vsak duhovnik in vsak vernik pripadati oni politični stranki, ki je dobila od svojega škofa monopol in koncesijo za svoje politično in ekonomsko delo. — Da je tako zavijanje in izmišljanje stvari, ki jih nikjer ni, navadna zlobnost, je jasno. Ne bi se za to menili, razen da pokažemo, kako težko stari ljudje pravilno bero in kolika zlobnost veje proti nam iz nekaterih belgrajskih listov. Izreco je v »Slovenec« povedano: »Ali krati škof komu svobodo v tem, kar se vere ne tiče.« Ko piše o brevu Pija X. povdarja sledeče: »Papež pravi, da je vsaka verska akcija podvržena avtoriteti apostolske stolice in se sme katolik v njej udeleževati le v pokorščini do cerkvene oblasti. Ta pokorščina pa, tako pravi papež, dobesedno, pusti vsakemu zelo široko in neokrnjeno svobodo v tem, kar se vere ne tiče.« Zakaj »Samouprava« teh stvari ni znala brati?

Za nas katolike je stvar razčiščena. Če se da kak svobodomislec vleči od liberalnega časopisja, mu je seveda tako »mišljenje« svobodno. Brez liberalnega časopisja bomo mi dobro vedeli, kaj je cerkvena disciplina, ki veže duhovnika do škofa, in kaj politična stranka, ki temelji na krščanskih načelih in zato zagovarja v javnosti tudi nasproti državi pravice Cerkve. Ne bomo nehali povdarjati, da je čisto pravilno povedalo »škofovo pismo«, da je SLS pri nas edina stranka stoječa na verskih načelih. Katera naj bi bila druga? SDS s svojim »Jutrom« menda vendar na to ne reflektira, prav tako bi se pa vsak smejal, če bi to trdila skupina ZSKL s svojo »Grudo« in »Kmetijskim listom«, ki se je toliko let v potu svojega obraza trudil podkopati duhovščini vpliv med ljudstvom, četudi bi rad v zadnjem času igral volka spokornika. Nam vera ni privatna stvar, ampak zadeva, ki naj je temelj javnemu delovanju, če hočemo, da bo to slonelo na poštenju in ne na korupciji. Tudi ne moremo drugače trditi kakor da more prepričan katolikan podpirati le stranko, temelječo na krščanskih načelih. Lahko ima svoje mnenje o eni ali drugi stvari, mogoče je, da se eden bolj interesira za javna vprašanja, drugi manj, toda nikakega dvoma ni, da bi ti isti, ki bi javno delali proti edini stranki s krščanskim temeljem, s tem slabili njeno moč v boju za ta krščanska načela. Tega mnenja nismo morda samo pri nas v Sloveniji. Isto so nešteto krat povedali voditelji katolikanov v Nemčiji, Belgiji, na Čehoslovaškem.

V naši državi je to prav v sedanjem času treba krepko poudarjati. Zastonj namreč tajijo »Samouprava«, da ni pri nas boja proti veri ali Cerkvi. Le preveč čutimo dan za dnem ta tihi kulturni boj. Res ne nosi vseh znakov Bismarckovega zunanjeja nasilja, ni pa zato nič manj nevaren in škodljiv. Ali naj morda pozabimo, kako dobivajo katoliške zasebne šole neprestano sunek za sunkom? Ali mislite, da smo že pozabili, kako sovražen je bil Cerkvi Pribečičev načrt šolskega zakona? Ali ni žalostno dejstvo, da se v četrtem letniku učiteljskega verouka že več ne poučuje in da je na meščanskih šolah skrčen na eno uro? Ne bomo naštevali drugih dan na dan se ponavljajočih žalostnih dogodkov, ki kažejo sovrastvo do katoličanstva, že naštetih znaki sami so zadostni dokaz, da mora katolikan ne samo pripadati stranki, ki stoji na krščanskem temelju, ampak da mora tudi delati v obrambo pravic katoliške Cerkve, katere član je ravno tako, kakor je član države.

V vseh dolgih letih odkar bije svobodomiselnost, naj že nastopa pod enim ali drugim imenom, boj proti krščanski demokraciji, je bil ta boj vedno zahrbtn, da bi lažje varali in uspalivali katolike. Katoliške voditelje so tožarili v Rimu, ko so v Belgiji začeli liberalizmu spodnašati tla in ko so v Nemčiji organizirali katoliški centum. Čudno bi bilo, ko bi stari liberalizem zatajil to svojo naravo v

Reševanje kitajskega vprašanja.

Peking, 27. okt. (Izv.) Včeraj se je pričela v nekdanji cesarski palači carinska konferenca, katere cilj je, urediti poleg carin tudi

Berlinsko pismo.

Šovinizem tu in tam. — Generali brez vojske. — Rdeči medved. — Konjski turnir. — Zažigalec podstrešij. — Nezaupljiva Nemčija.

Splošno je razširjeno mnenje, da so Nemci šovinisti, kakor jih drugod le težko najdemo. Čudno, ko imajo vendar naši dični sosedi, Italijani, veliko tega daru v sebi. Hočem pa danes navesti le par primerov, sodbo o nasprotnem dejstvu si bodo napravili čitatelji sami.

Na Taunentzienstrasse, v najelegantnejšem delu Berlina, je neki zavod za poučevanje tujih jezikov. Za reklamo ima ta zavod razobešene francosko, angleško, ameriško in špansko zastavo. Nihče se ni nad tem spodlikal, noben nacionalist ni bil pri vodstvu zavoda in zahteval odstranitve teh zastav, ki zares izzivajo. Vsaj do danes se to ni zgodilo.

Poglejmo pa nasprotno. Neka nemška delegacija mirovne lige je bila v Parizu in položila na grob neznanega vojaka venec z nemškim trakom, pa ne z onim, ki bi mogel Francoze morda žaliti ali pa izzivati, ne, barve traka so bile črna, rdeča, zlata, barve sedanje nemške državne zastave. In kaj se je zgodilo. Najprej so morali odstraniti trak, nato pa še venec, ker niso Francozi trpeli, da bi bil venec od nemške roke ležal na grobu. Tako je bilo poročilo pariških listov. Da so bili nemški nacionalni krogi ogorčeni je pač razumljivo, kajti nobeno sovraštvo naj ne »ga« preko groba.

majo za jahalni sport, z zanimanjem pričakuje tekmovalja. Upajmo, da bo naš konjski material in njegov šef častno zastopal naše jugoslovanske barve v že ilak pestri sliki inozemskih uniform.

Javnost in špeci-jelno hišne posestnike vznemirjajo podstrešni požari, katere brez dvoma podtika zlobna roka. Dasi je policijski predsednik razpisal nagrado 15.000 mark, ki bi jih dobil oni, ki naznani ali ulovi požigalce, do danes niso izsledili nikogar. Nasprotno pa so vsakdanji požari dokaz, da so zločinci še vedno na delu.

Politično življenje po povratku nemške delegacije iz Locarna je postalo precej živahno. Na kratko povedano, je položaj ta, da so skoro vse politične stranke kljub razdvojenim mnenjem, da naj Nemčija še z vstopom v zvezo narodov počaka, dokler nima resničnih dokazov o iskrenosti in lojalnosti na konferenci storjenih sklepov. Posebno časopisje desničarskih strank svari pred prenatrženim vstopom, češ, da je veselje v inozemstvu, posebno v Parizu preveliko, da bi mogli to pripisati samo pogodbeno doseženim garancijam, nasprotno, verjetno je, da imajo za hrbtno že pripravljene nove omejitve za svobodo nemške države in naroda. V kolikoli je to svarilo osnovano, bodo pokazali prihodnji meseci. Morda pa le ima antanta zda iskreno voljo, da upostavi v Evropi zoprspravo in mir. Priliko, to iskrenost dokazati bo imela v zadostni meri tekom prihodnjih mesecev.

Jugoslaviji! Vemo, da je ta boj s svobodni-
elstvom težak, ker ima oporo na vseh stra-
ah, toda zgodovina uči, da je nasproti mla-
emu ljudskemu gibanju povsodi podlegel.
Naj se peha kdorkoli za antiklerikalizem v
naši državi, vsakdo bo spoznal, da se stari-
vosti ne da ozdraviti, ampak da je njena po-
sledica gotova smrt. Na tem dejstvu ne bo
spremenil ničesar noben komentar nasprot-
nega časopisja, naj je to tudi radikalna »Sa-
mouprava«.

Beleške.

Zerjavova avdijenca pri nunciju. Dr. Zer-
jav je torej šel v Kanoso. Bil je pri apostol-
skem nunciju v Belgradu. Včerajšnje »Jutro«
ve celo povedati, da se je to zgodilo na izrec-
no željo nuncija. Pri tej trditvi »Jutra« nam
prihaja na misel odlomek iz 5. vrste Horacije-
ve Ars poetica, ad Pisones. Ali dr. Zerjav, ki
je po ovinkih prošil za sprejem pri nunciju,
smatra navadno obvestilo nuncija, da ga bo
sprejel, za željo njegovo? Nas bi le veselilo,
ako je dr. Zerjav, ki najbrže ne pozna katoli-
ške vere iz lastnega doživljanja, odnesel od te
avdiencije kaj koristi zase. Bralce »Jutra« bi
gotovo izredno zanimalo, če bi dr. Zerjav po-
vedal, kaj je pri nunciju opravil glede svoje
klerikalne politike. Saj bi edino on mogel in
smel to povedati. Kaj pa, če je, kakor je skle-
pati iz njegovega molka, dobil, kakor smo
včasih rekli, iz krajevarja drobiž? Mi samo ve-
mo, da iz Krunske ulice br. 55 ni prišel po-
sešno dobro razpoložen.

O, ta pravda. Škofa Jeglič in Šarić tožita
»Slovenski Narod«, ker ju je obrekoval. Kako
so se veselili samostojni demokracije novega
tiskovnega zakona in sedaj ta smola, da prve
pograbi za vrat ravno nje. Kdo ne bi razumel
njihovih težav, kdo ne bi prav presojal njihov-
ih naporov, s katerimi skušajo v Belgradu
napravljati razpoloženje proti obema škofa-
ma. Včerajšnje »Jutro« debelo podčrtava, ka-
ko belgrajsko »Vreme« odstavljaja Jegliča in
Šarića. Debelo je podčrtana ta želja, razume-
mo, v srcih demokratskih voditeljev. Ta želja
je tudi vodila dr. Zerjava k apostolskemu
nunciju Pelegrinetiju. Sicer je bilo treba pre-
cej antišambriranja, predno so bili gospod po-
zvani, pa vendar ta pravda je tako neprijetna,
da je treba vse poskusiti. Pa naj verjamejo
gospodje demokracije, da ne bo nič pomagalo
ne odstavljanje škofov, ne obiranje nuncijskih
pragov.

Vroč dan je imel v nedeljo g. Pucelj na
Drenovem griču, ne zato, ker je na Kolendro-
vo dvorišče sijalo sonce — saj je bilo jesen-
sko — ampak zato, ker je naenkrat pred se-
boj zagledal množico kmetov, ki so terjali od-
govor od vladnega moža. V času, ko vlada, ki
jo g. Pucelj podpira, iztirjava davke na nači-
ne, ki jih Slovenija še nikdar ni poznala, si
upa vladen poslanec med kmetsko ljudstvo.
Navajen je sicer na dobrodušnost naših ljudi,
ki ne marajo izgrede, ampak poslušajo tudi
nasprotnika in si seveda pri tem svoje misli-
jo, vendar bi mu postalo na Drenovem griču
skoro prevroče. Ker je imel za medklice in
vprašanja gluha ušesa, so mu zborovalci na-
pisali vprašanja na listke in mu jih natlačili
po žepih, da bo vsaj doma lahko premišljeval,

kako je glasoval za centralizem, ki tira našo
pokrajino v gospodarsko propast in za dva-
najstine, po katerih se danes davki pobirajo.
— V »Kmetem listu« bomo brali o veličast-
nem zborovanju.

Komunike ZSKL. »Narodni dnevnik« pri-
občuje neki komunike Zveze slovenskega
kmetskega ljudstva, v katerem hočejo gospod-
je R. R. vladi dopovedati, da so močni in vsak
dan močnejši. Gospoda v Belgradu, radičev-
ska in radikalna to lahko verjame, če hoče —
do volitev. Zanimiv je za nas komunike le za-
radi tega, ker predsedstvo ZSKL protestira
proti svojim lastnim poslancem. Protestira
namreč proti davčni praksi v Sloveniji in s
tem obsoja svoje poslance, ki podpirajo vlado
in davčno prakso, ki jo ista vlada izvaja.
Vsem, ki tako doslednost prebavijo, dober
tek!

Eno uro prezgodaj! »Hrvatski list« je ob-
javil članek, v katerem pripoveduje, kako se
je Pavle Radić preneglil s svojo znano izjavo.
Če bi bil počakal s svojim govorom le eno uro,
bi bili dobili Hrvatje tisočkrat več kakor ima-
jo danes. Dotični odstavek iz tega članka se
glasi: »Dvor in vojaški krogi v Belgradu niso
verjeli zatirjanju Pašića in Pribičevića, da
so vsi Hrvati komunisti. Iz najbolj zanesljivega
vira izvem, da sta dvor in armadno vod-
stvo pritiskala na Pašića, da se pomiri s Hr-
vati. S težkim srcem je moral Pašić na to pri-
stati. Trdimo sledeče: G. Nikola Pašić, šef ra-
dikalne stranke in predsednik tedanje in se-
danje vlade je imel nalog, da prebere na seji
parlamenta dne 27. marca 1925 svoj govor. Ti-
sti govor je sestavljalo več ministrov. Govor
so odobrili tudi na dvoru. V tem govoru bi bil
moral Pašić ponuditi Hrvatom take koncesije,
da to, kar je dobila HSS kasneje, ni niti tiso-
činka tega, kar bi bil moral ponuditi Pašić.
Toda Pavle Radić je starega Pašića prehitel.
Če bi bil počakal le še eno uro, bi bil položaj
Hrvatov ves drugačen. Ko pa je Pašić slišal
govor P. Radića, se je prijazno priklonil in je
svoj govor mirno utaknil v miznico.« — Da,
da, naglica ni nikoli prida, to pravi že star
pregovor.

Režimu v album. Na vprašanje glede dru-
žinskih razmer nekega prosilca poroča župni
urad iz obmejnih krajev: Mati vdova je skrb-
na in podjetna, toda nesrečna. Žalibog ji bo
dne . . . na dražbi prodano obojno posest-
vo zaradi zadolženosti in zaostalih davkov. Si-
cer pa to ni edini propad, ena kmetinja za dru-
go gre ob meji na kant. O Bog, kam bomo še
prišli!

Imenitni jezikoslovci V starih časih si je
delal svoj jezik narod sam. Takrat so bili lepi
in srečni časi, posebno za šolarje, katerih ni
nibče mučil s raznimi »pravopisic« in poprav-
ki od narave ustvarjenega in razvijanega je-
zika. Odkar pa imamo jezikoslovce, ki vse bo-
lje vedo kakor narava sama, so se začeli križi
in težave v govorjenju in pisanju. Najbolj pa
mučijo uboga slovenska ušesa »Jutrovi« jezi-
koslovci, ki slovenski jezik tako dobro »shva-
čajo«, da so v soboto iznašli celo »množinske
morilce« za nemški izraz »Massenmörder«. V
stari Ljubljani so poznali pač enkratne milijo-
narje in večkratne milijonarje, stari mesarji
so klali teleta in prešiče kar na debelo, toda
tako na debelo še ni mrcvaril slovenščine še
nibče kakor »Jutrovi« mrcvarji.

Iz aviatične službe. Kakor poročajo iz Ri-
ma, je D'Annunzio imenovan za generala
aviatike. — Sličen »rang« bo tudi v Jugosla-
viji, kakor zvemo iz zanesljivega vira, v krat-
kem dobil g. Stjepan Radić, ki je znan veščak
v aviatiki, kakor se je sam hvalil. — Pa men-
da vendar ne bo to odškodnina za stolček mi-
nistrskega podpredsednika?

Interesente

vabimo brezobvezno na ogled naše krasne
zimske zaloge OBLEK in SUKENJ.

JOS. KOJINA — LJUBLJANA

Dnevne novice.

Značilna učiteljska skupščina v Belgradu.
Minoli ponedeljek se je vršil v Belgradu redni
občni zbor belgrajske krajevne organizacije
Učiteljskega združenja. Prečitali so te tajniško poro-
čilo, vse druge točke so pa odstavili z dnev-
nega reda, da izvrše glavno nalogo občnega
zбора: volitev novega odbora. Za zmago sta se
borili dve listi: demokratska z V. Petrovičem
in radikalna s T. Kostićem na čelu. Zmagala
je demokratska lista z 200 proti 162 glasovom.

Za podaljšanje učiteljskih nauk. Izvr-
ševalni odbor UU v Belgradu je izročil pro-
svetnemu ministru spomenico, v kateri zahte-
va, da se nauki na učiteljskih podaljšajo od
4 na 5 let in da naj imajo dovršeni učiteljski-
niki pravico do vpisa na modroslovno fakul-
teto.

Za izpremembo zakona o prometnem
osobju. Železničarji so po svojih zastopnikih
predložili prometnemu ministru zahtevo, da
se sedanji pomanjkljivi zakon o prometnem
osobju izpremeni. Prometni minister se za-
htevi ne protivi in bo poveril posebni komi-
siji nalogo, da vprašanje prouči in stavi pri-
merne predloge.

Meštrovitov dar Splitu. Kipar Meštrovit
je ponudil splitski občini, da brezplačno iz-
dela spomenik Gregorju Ninskemu, ki je pred
tisoč leti nastopil v obrambo slovanskega bo-
goslužnega jezika. Kipar si pridržuje le svo-
bodo koncepcije in izbiri mesta, kjer bo spo-
menik ostal. Kip sam bo visok 5,50 m. Split-
ski občinski odbor je v svoji zadnji seji Me-
štrovitovo ponudbo sprejel. Ob tej priliki ni
manjkalo neumestnih napadov na jugoslovans-
ki episkopat.

Proga Koprivnica - Ludbreg - Varaždin.
Te dni se mudijo v Belgradu deputacija zastop-
nikov iz Maribora, Varaždina, Ludbrega, Med-
jimurja, vzhodne Slovenije, Koprivnice in Sla-
vonije, da pri prometnem ministru pospeši
zgradbo nove železniške proge Koprivnica—
Ludbreg—Varaždin.

Smrtna kosa med ameriški rojaki. V
Clevelandu so umrli: 22 letna Ana Papež, ki
je zapustila mater in 8 bratov in sestra; 36-
letni Frank Murnik z Brezij na Gorenjskem;
60 letni John Bučar iz St. Vida pri Slučni. —
V Jolietu, Ill., je smrtno ponesrečil pri padcu
po stopnicah 59 letni Frank Papež iz Gotne
vasi na Dolenjskem; živel je v Ameriki 40 let
in zapuščal ženo in 10 otrok. — V Chicagu je
umrla 50 letna Roza Prah iz Vrhpolja na Do-
lenjskem; zapuščala je moža in 4 otroke.

Zirovski most. V številki 44 »Ilustrirane-
ga Slovenca« z dne 25. t. m. je bila slika lese-
nega mostu pri Zireh, čigar mostišče se je po-
drilo pod težo voza. Ta most je bil naveden
kot državni. Kakor se nam poroča, ta most
ni državni, ker v tem kraju sploh ni državnih
cestnih objektov.

Pri včerajšnjem članku »K vprašanju or-
ganizacije slov. kat. dijaštva« je pomotoma iz-
ostalo ime avtorja: Matija Munda, kar
s tem popravljamo.

Upostavljena poštna zveza. Dne 26. okto-
bra 1925 se je zopet upostavljal redni promet
na progi Ziri—Škofja Loka. Isti dan je pre-
nehala poštna vožnja med Žirimi in Logatcem.

Usmrtilen Edvarda Sladoviča. Minoli pon-
deljek zjutraj so v Zagrebu izvršili smrtno ob-
sodbo nad roparskim morilecem Edvardom
Sladovičem. Sladović je umrl skesano.

Gospodinj, upoštevajte! Naše milo znam-
ke »Gazelac« se izdeluje iz najfinejših snovi,
ki perilu ne škodujejo. Zato perete z njim
brez truda ter dosežete, da je perilo res sne-
žno belo.

Nevarna vlomilska družba pod ključem.
V zadnjem času so se izvršili pri nas razni
veliki vلمي: v blagajno velikega župana v
Zagrebu, v blagajno ogulinske imovne občine,
v blagajno carinarice v Zagrebu, v blagajno
hranilnice v Vrbovskem, kjer so zlikovci od-

nesli 270.000 Din, in končno v blagajno že-
lezniškega skladišča v Karlovcu. Zagrebški
policiji se je posrečilo prijeti dva zlikovca, ki
sta se udeležila vlomov v Karlovcu, in sicer
Zvonimira Deveskovija in Martina Lovrača.
Na podlagi pisem, ki sta jih ta dva pisala iz
ječe, a jih je oblast prestregla, so dognali, da
imajo v rokah člane nevarne vlomilske druž-
be, ki je po vsej priliki izvršila vse navedene
vlome, na vsak način pa onega v Vrbovskem.
Aretirali so še Aleksandra Dokmanovića iz
Srpskih Moravic. Družba je imela svoj sedež
na Reki, kjer se nahaja tudi njen poglavar.

S slamoreznico skoz Afriko se ne boš lahko
pripeljal, še težje bi pa bilo delati rezanico na For-
dov avtomobil. Če pa stvar zamenjaš, gre oboje
prav dobro. Zato kupi dve srečki dijaškega pod-
pornega društva in zadel boš oba stroja. Če si vo-
ljan, da ti damo še sobno opravo, konja s kočijo,
radioaparati ali vsaj kolo, potem moraš kupiti še
kako sročko, ker na eno se zadene le en sam do-
bitek. Pošlje ti jih rada pisarna DPD, Miklošičeva
cesta 5 v Ljubljani.

Češkoslovaški državni praznik.

Sedmič ga obhaja danes naš bratski na-
rod Čehov in Slovakov. Prostost, ki so si jo
bili priborili Čehi v 15. stoletju, jim je zalo-
nila v polurni bitki 1. 1620. Tristo let so ča-
kali potem, neupognjeni v trdni zavesti, da si
bodo sami enkrat določili usodo. Preobrat po
svetovni vojni jim jo je izročil.

Morda nobena država v Evropi ni leta
1918. stala pred tako težkimi nalogami kakor
Češkoslovaška. S prirojeno delavnostjo in z
velikim umevanjem državnih potreb so šli če-
ški državniki na delo in so v sedmih letih do-
slej naredili vse, kar se sploh narediti more.
Imeni Masaryk in Beneš bosta neločljivo zdru-
ženi s političnim in gospodarskim napredkom
prve dobe nove države. Politično je danes
Češkoslovaška vodilna v Mali antanti, vsa
Mala antanta pa pomeni velesilo. Gospodar-
sko so se znali Čehi držati na višini, ki so jo
imeli pred vojno, in so šli še preko nje. Znali
so si ohraniti izborni trgovsko bilanco, zgo-
stili so železniško omrežje, zgradili so si pre-
kope, gradijo pristanišča. Praga je danes tudi
zračnoprometno središče Srednje Evrope. Nova
država je odpravila analfabetizem Slova-
kov in Rutenov, jim je dala šole v domačem
jeziku, jih je dvignila v vsakem oziru, poseb-
no še v kulturnem. Zato pa tudi skoraj nobe-
na druga država ne more gledati s takim po-
nosom in s tako samozavestjo na kratko svo-
jo zgodovino nazaj kakor Češkoslovaška.

V želji za nadaljni kar najugodnejši pro-
spreh in procvit se bratskemu narodu na se-
veru odkritosrčno pridružujemo tudi mi. Zla-
sti pa želimo, da bi ostala Češkoslovaška tako
vneta in uspešna zagovornica svetovnega mi-
ru, kakor je bila dosedaj.

Odbornikom županske zveze in županom!

Danes popoldne ob 4/5 bo položen v grob
mož, ki ima veliko zaslug za župansko organi-
zacijo: pokojni mnogoletni župan v St. Vidu
pri Vipavi g. Anton Uršič, in mnogoletni
načelnik Kmetijske županske zveze za Vipavo,
ki je pod njegovim uspešnim vodstvom delo-
vala ves čas tudi potem, ko je bila prelepa vi-
pavska dolina vprežena v tužev jarem. Ne-
upogljivega značaja pokojnega župana Uršiča
ni mogla pritisniti k tlom silovita tužjeva pe-
ta: upognila ga je šele bela žena — smrt. —
Čast njegovemu spominu mora izrekat tudi naša
»Županska zveza za Slovenijo«. — Saj
je bil pokojni Uršič eden izmed ustanovite-
ljev prejšnje »Kmetijske županske zveze« in
do vojne njen neumorno delaven odbornik. —
Da se oddolžimo njegovemu delu in izkažemo
pokojniku zadnjo čast, vabimo vse odbornike

Stanje ljudskih šol v Črnigori.

V zadnjem času je po nalogu prosvetne-
ga ministra prepotoval zetsko oblast, pod ka-
tero spada poleg Črne gore tudi Boka Ko-
torska, referent tega ministrstva in pregledal
stanje tamkajšnjega osnovnega šolstva. To
stanje je glasom referentovega poročila na-
ravnost obupno. V celi zetski oblasti je 320
osnovnih šol, a od teh je nameščenih v upo-
rabilnih zgradbah samo 151; vse ostale šolske
zgradbe so v slabem stanju, a 120 šol sploh
nima lastne zgradbe, marveč se potikajo po
nezadostnih zasebnih hišah. Dvorišča nima
nobena šola. Po mestih so razmere še slabše
nego na deželi. Osnovna šola v Danilovem
gradu n. pr. nima niti ene cele šipe, stropi
se udirajo. V podobnem stanju se nahajajo
šole glede opreme; nazornih učil sploh ni-
majo. Starejše učiteljstvo je vestno in spo-
sobno, povojne učne moči ne odgovarjajo za-
htevam. Šolsko nadzorstvo je v mnogokje v
rokah nepoklicanih ljudi. Šolski odbori in
občine se za šole skoro ne zmenijo; računov
nihče ne polaga in davkov za šole tudi skoro
nihče ne plačuje. Vse to pa velja le za šole
na ozemlju Črne gore; šole v Boki Kotorski
— 60 po številu — so v vsakem oziru dobro
urejene in na primeri višini. Za izboljšanje
šolskih razmer v Črni gori predlaga referent
v prvi vrsti, da naj vzdrževanje šol prevzame
država, ki naj obenem zajamči izplačevanje
šolskega zakona šolskim oblastem. — Podob-

ne razmere kakor v Črni gori vladajo na šol-
skem polju tudi v Južni Srbiji. Primerjajmo
s tem stanjem šolske razmere pri nas, kjer
se malone vsaka večja vas ponaša z lepo šol-
sko zgradbo in kjer ves šolski aparat, v ko-
likor ga ne ovira centralizem, vzorno deluje.
To ugodno stanje smo si ustvarili Slovenci
sami potom naših občinskih in deželnih avto-
nomij. Sedaj pa nam hoče meriti nezmisljeni
centralizem našo šolsko kulturo. po istem ko-
pitu kakor Južni Srbiji in Črni gori. Mi od
srca želimo, da se tudi te zapuščene, nesre-
ne pokrajine naše države čim preje dvignejo
v vsakem oziru, mi hočemo pri tem tudi po-
magati, toda proti temu se moramo odločno
zavarovati, da bi se kakorkoli oškodovalo na-
še lastno šolstvo. Naša zahteva mora ostati
slej ko prej: avtonomija v vseh izključno slo-
venskih zadevah, posebej pa na šolskem
polju.

Francišek Kvapil umrl.

Te dni je umrl na Kraljevih Vinogradih
znani češki pisatelj Fr. Kvapil v starosti 70
let. Spisal je več izvirnih del, a vrhutega ne-
umorno in krasno prelagal najboljše poljske
romanopisce in pesnike, tako n. pr. Zikmunda
Kraszinskega, ki se kakor original krasno čita.
Rajni je bil goreč glasnik češko-poljskega
prijateljstva.

Glasba.

VELIKA PEVSKA SLAVNOST V ZAGREBU.

Povodom 1000 letnice hrvatskega kraljestva
in 50 letnice svojega obstoja je priredila Zveza hr-
vatskih pevskih društev minolo nedeljo v Zagrebu
veliko pevsko slavo. Prireditve se je udeležilo do
50 pevskih društev s približno 2000 pevci. Ob 9 do-
poldne se je vršila v stolni cerkvi slovesna za-
hvalna služba božja; odhod so pevstva in druga
društva v sprejedu odkorakala na Wilsonov trg,
kjer sta govorila predsednik Zveze pevskih društev
dr. Nikola Fallar in mestni župan Heinzel. Nato
se je vršila pevsko smotra navzočih društev. Zve-
čer je bil v Zagrebškem Domu koncert, na kate-
rem je nastopalo podlrgi tisoč pevcev. V ponde-
lek se je vršila skupščina Saveza, kateri so poleg
drugih prisostvovali zastopniki iz Varšave, Prage
in Ljubljane, ki so izročili Savezu dragocene da-
rove. Po skupščini so se zborovalci udeležili od-
kritja spominske ploče Ivanu pl. Zajcu na hiši, v
kateri je skladatelj umrl.

»OBILIČ«

Najodličnejše srbsko pevsko društvo je aka-
demično pevsko društvo »Obilič« v Belgradu, ki
ima svoje prostore vsa leta v zgradbi stare univer-
ze. Tačas šteje Obiličev zbor nad sto članov. Pred-
sednik društva je Drag. V. Gjorgjević. Društvo se
odlično udeležuje v javnem življenju srbskega na-
roda in prireja turneje doma in v inozemstvu. Od
vlade dobiva po 5000 Din redne letne podpore (v
predvojni Srbiji je znašala ta podpora 2500 Din).
Za najboljše čas in prihodnje leto ima »Obilič« ob-
sežne načrte ter je te dni začel z vajami; na pro-
gramu ima med drugim Mozartovo mašo. Prihodnjo
veliko noč pojde »Obilič« na pevsko turnejo po
Franciji; sredstva za pot si hoče zagotoviti z raz-
nimi prireditvami v domovini. Meseca novembra

t. l. priredi »Obilič« koncerte v Subotici, Sombor-
u, Novem Sadu, Zemunu in morda tudi v Vel.
Bečkereku in Kikindi. Februarja 1926 priredi dva
velika koncerta v Belgradu, nakar sledi turneja po
Franciji. Na Francoskem ostane »Obilič« mesec
dni in obišče vsa univerzitetna pa tudi druga veli-
ka mesta. — Za časa velikih šolskih počitnic pri-
redi »Obilič« potem še turnejo po Hrvatski, Slo-
veniji in Dalmaciji.

POLJSKA PEVSKA UMETNOST.

Na nedeljskem zagrebškem pevskem slavu je
zastopal poljske pevke organizacije g. Kaczynski,
ustanovitelj najstarejšega poljskega pevkega dru-
štva »Lutniec«. G. Kaczynski je prinesel Savezu hr-
vatskih hduštev v dar celo poljsko glasbeno knji-
ževnost in umetno izdelano plaketo. Po njegovih
podatkih šteje sedaj zveza poljskih pevskih društev
320 društev s 30.000 pevci. Zveza izdaja svojo re-
vijo »Przeglad Muzyczny«.

Koncert v Unionsi. Svetovnoznani pianist Ale-
ksander Borovski priredi v torek 8. novembra
v unionski dvorani zopet klavirski koncert z naj-
zanimivejšim sporedom. Vstopnice za ta koncert
so že v predprodaji v Matični knjigarni.

ARGUS
je naš najboljši domači informativni zavod
ima v vseh mestih zanesljive poverjenike
daje informacije o vsem, posebno pa še o
imovnem stanju denarnih zavodov trgov-
sko-industrijskih podjetij in privatnih oseb
ove informacije so točne, izrpe in brze
se nahaja v Vuka Karadžića ul. 11. Beograd
ov telefon je 6-25, a brezplačni nasl. Argus

»Županske zveze«, kakor tudi župane in bivše odbornike vsaj iz bližnje ljubljanske okolice, da se udeležijo pogreba v največjem številu. Zberemo se v malem parku pred Leoniščem, od koder se razvrsti žalni sprevod.

Županska zveza.

Ljubljanska občina in cena zemljišča.

Ko smo pisali, da je cena 32 Din za 1 m² zemljišča, ki je hoče kupiti mestna občina Ljubljanska pod ero treh demokratiških gerentov od Sokolskega saveza več nego pretirana in da dobi v bližini lahko mnogo cenejši svet, kolikor ga hoče, je bilo v nasprotnem taboru na mah vse pokonci, da ovrže to našo trditev.

Upali smo, da bo veliki župan uvaževal dejanski stan in »sklepe« gerentskega sveta kot občini k varen gladko razveljavil. To je stvar prostega preudarka in bi bil tak odlok popolnoma v soglasju z zakonom. Odlok pa je bil drugačen: namreč, da se nakup sveta od Sokola, od dr. Kisovca i. dr. odobri, pač pa zahteva, da se izvrši sodna cenitev o vrednosti dotičnih parcel v podaljšani Linhartovi ulici nasproti Ravnikarjevemu tesar-skemu podjetju.

Sedaj pričakujemo z napeto pozornostjo sodne cenitve. V resnici: radovedni smo na njo. Zakaj — povemo takoj tu. Pozanimali smo se nekoliko za cene zemljišč in stavbišč tam v obližju sveta, ki ga hoče nakupiti mestna občina ljubljanska po svojem nelegalnem zastopu. A glej čuda golemoga! — Tik treh parcel Sokolskega saveza je dvojje velikih parcel v izmeri več nego 6000 m² na prodaj po — reci ni piši! — 10 (deset) dinarjev za 1 m². Čudimo se v resnici, kako da naj bi bil ta svet vreden le po 10 Din za štiri-jaški meter, oni Sokolskega saveza pa po 32 dinarjev. Kdo more vsled tega dvomiti, da tukaj nekaj ni v redu? Če kdo tega ne verjame, pa naj se obrne neposredno na posredovalnico »Poseste«, ki mu bo potrdila, da je naša trditev glede cene po 10 Din za 1 m² točna. — Nekoliko dalje proti vzhodu ponuja neka šostanjska trdnja zemljišče po 18 ali celo po 16 Din za 1 m². Ali: ob državni dunajski cesti pri km 2.2 je na prodaj zemljišče (že parcelirano) po 15 Din. — Ali: v bližini Kolinske tovarne je na ponudbo zemljišče celo po 7 Din. Itd.

Gospodje gerenti naj se kar sami zanimajo za vse to; saj mi naposled nismo posredovalnica za mestni magistrat pri nakupovanju zemljišč — »za gramozne jame«, za kakršne je treba seveda plačevati po 32 Din za 1 m². — Upamo, da bo ta konstatacija zadostovala, in da smo le v interesu ljubljanskega davkoplačevalca nekoliko znižali ceno za tisto »gramozno jamo«, v katero bodo — tudi upamo! — v doglednem času zasuli volivci sedanje upravniške mestne imovine.

Iz Ljubljane.

Pogreb † Antona Uršiča bo danes popoldne ob en četrt na peto uro iz Leonišča na pokopališče k Sv. Križu.

I. Biblični večer za izobražence se vrši danes ob pol 8 zvečer v predavalnici »Doma za duhovne vajec, Zrinjskega cesta 9. Predava g. vseuč. profesor dr. Snoj: Zgodovinsko-literarne značilnosti evangelijev. G. izobraženci dobrodošli!

Kdor želi imeti

res dobro SUKNJO ali RAGLAN iz krasnega in prvovrstnega blaga najmodernejših krojev — jih dobi samo pri trvdki

Fran Lukić — Pred škofijo 19.

Zanesljivim se plačilo olajša.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Sreda, 28. okt. Zaprtlo.
Četrtek, 29. okt.: »Perica motega srca«. Red A.
Petek, 30. okt.: »Periferija«. Red D.
Sobota, 31. okt.: »Zimska pravljica«. Red E.
Nedelja, 1. nov.: »Veronika Deseniška«. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sreda, 28. okt.: Proslava češkega narodnega praznika. Slavnostna predstava. Izven.
Četrtek, 29. okt.: »Mrtve oči«. Red F.
Petek, 30. okt.: »Nabore«. »Povratek«. Red C.
Sobota, 31. okt.: »Manone«. Red A.
Nedelja, 1. nov.: »Aida«. Izven.

Ljudski oder v Ljubljani

Nedelja, dne 1. novembra ob pol 8. uri zvečer: »Mlinar in njegova hči«, žaloigra v petih dej.

Turistika in sport.

TEŽKOATLETSKI REKORDI.

7. oktobra je imela Mednarodna težkoatletska zveza v Parizu sejo in je verificirala amaterske rekorde v modernem petboju. So pa til:

Poteg z leve: peresna teža Tissot, Švica, 60,5 kg; lahka teža Jacquenond, Švica, 72,5 kg; srednja teža Vandequette, Francija, 77,5 kg; polteška teža Glück, Avstrija, 81 kg; teška teža Hünenberger, Švica, 87,5 kg.

Poteg z desnico (teže kakor prej): Andrisek, Avstrija, 68 kg; Stadler, Avstrija, 78,5 kg; Neu-

Avtomatična telefonska centrala v Ljubljani. Monterji, ki bodo postavljali avtomatično telefonsko centralo, so prišli v ponedeljek zvečer v spremstvu trdkinega inženjerja v Ljubljano. Včeraj so z delom že pričeli.

Mesto cvetja na grob pokojnega gospoda Antona Jeršinoviča, ravnatelja realne gimnazije v Celju, je darovala družina Medved 200 dinarjev za društvo slepih.

Umrli so v Ljubljani: Fran Brate, dninar, 26 let. — Magdalena Artač, žena trgovskega sluga, 22 let. — Henrik Pleško, šolski učenec, 8 let. — Anton Klopčič, posestnik, 60 let. — Magdalena Perko, gospodinja, hiralica, 54 let. — Fran Rode, krojaški vajenec, 16 let. — Marija Kolenc, posestnikova žena, 63 let. — Jernej Kužnik, posestnikov sin, 16 mesecev. — Kristina Kalan, tob. delavka v p., 58 let. — Uršula Markl, mestna uboga, 82 let. — Ivan Slapar, delavec, 45 let. — Karel Jemec, posestnikov sin, podgorno leto. — Josip Clemenč, zasebni uradnik, 78 let.

Volk v Ljubljani. Le počasi, ni tako hudo. Koncem Aleksandrove ceste je lepa palača Trboveljske družbe. In v tej palači stanuje nekdo, ki ima živega volka, baže udomačenega. Tako po dnevi, kakor tudi zvečer pa ta krotka zverina menda vsled dolgega časa tako neprijetno tuli in zavija, da ljudje v soseski tudi pri zaprtih oknih ne morejo spati. Ta volk je povzročil pred dnevi naravnost paniko med gosti v bližnji restavraciji, ko je naenkrat planil med nje. Izmučil se je bil namreč svojem gospodarju, ki ga je vodil na izprehod. Prijeten družabnik volk ravno ni. Bolj se poda v šumo, kakor pa na mestni asfalt.

Žeparji v tramvaju. Antonu Grosu, posestniku in lesnemu trgovcu iz Krke pri Stični je bila med vožnjo v tramvaju od Marijinega trga do Poljanske veste ukradena listnica z vsebino 1250 Din gotovine in drugimi vrednostnimi papirji v skupni vrednosti 5000 Din. Neznane žeparja še niso izsledili.

Vlom. Josipu Moravcu, vodji zavarovalne družbe »Šumadija« je nekdo vlomil za časa njegove odsotnosti v njegovo stanovanje v Wolfovi ulici in odnesel par zlatih uhanov, zlato brošo in zimsko suknjo.

Tatinska nadloga. Kljub agilnosti in veliki pažnji policijskih organov, tatovi ne dajo miru. »Obiskujejo« tudi odvetniške pisarne. Tak »obiskovalec« je v soboto od 12—14 po-častil pisarno g. dr. Jeriča in si izposodil pisalni stroj znamke »Imperial«. Kakor običajno, o storilcu ni sledu. — Na glavnem kolodvoru pri vstopu v osebni vlak je bila posestniku Janezu Gršičarju ukradena listnica z vsebino 950 Din in raznimi računi glasečimi se na njegovo ime.

Iz Štajerske.

IZ MARIBORA.

II. prosvetni večer priredi Prosvetna zveza v petek 30. t. m. ob 8. uri v dvorani Zadržne-gospodarske banke. Predava prof. Mazovec o »Našem morju in Dalmaciji«. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike z novim »Janus-epidna-skopom«.

Blagoslov grobov in zaдушnica med vojno in po vojni padlih in umrlih vojakov bo 1. novembra; popoldne ob 3. uri priredi odbor za postavitev spomenika svečanost skupaj z vojaško oblastjo.

Kovani drobiži. Podružnica Narodne banke v Mariboru je dobila v ponedeljek večjo množino kovanega drobiža po 1 Din in 2 Din. To bo morda pospešilo, da razni raztrgani bankovci izginejo.

So že začeli... namreč ultranacionalni demokratje, ko gre za mesto ravnatelja na drž. ženskem učiteljskem na mesto umrlega ravnatelja Voglarja. In kakor običajno: na kvalifikacijo, starost, zasluženost mesto se ne ozirajo! Zopet se je za kulisami začela tista ogabna borba, kot pred mesecem dni, ko so

bili imenovani novi prosvetni delavci. Seveda malo razlike mora biti, ker je stvar nujna. Ker sedaj demokrati ne vedo, kateri stranki pripadajo, zato ne morejo šariti z nepripadnostjo k demokratski stranki tako javno, ampak so vzeli zopet v zaščito nacionalnosti! In tako brskajo po arhivih življenja moža, ki je zato mesto najresnejši kompetent, da je ob nastopu službe moral podpisati Nemcem pogodbo, da ne bo šel nikoli v Narodni dom itd. Mi čakamo na razvoj s primerno pazljivostjo.

Osebnost. Gospod I. Zagar, učitelj risanja na drž. gimnaziji v Mariboru, je predstavljen na meščansko šolo v Ljutomer v isti lastnosti. Mesto učitelja risanja na gimnaziji v Mariboru je zopet prosto.

Bivši — zadnji nemški župan v Mariboru g. Janez Schmiederer je težko obolel in je pričakovati katastrofe. V ponedeljek je ležal ves dan v nezvesti.

Ješe se polnijo. V nedeljo je bilo v tukajšnji moški kaznilnici pripeljanih na enkrat 29 kaznjencev iz Dalmacije.

IZ CELJA.

† Anton Jeršinovič, ravnatelj celjske realne gimnazije, je bil mož poln dela in skrbi za procvit celjskega šolstva. Prišel je v Celje takoj po prevratu. Veliko truda in ljubezni je posvetil rajni kot ravnatelj svojemu zavodu in ga dvignil na visoko stopnjo. Tudi v privatnem življenju je bil umrlj koncilijanten mož in se je udeleževal kot podpredsednik pri Glasbeni Matici in nekaj časa tudi kot predsednik Jugosl. Matice. Prerana njegova smrt je vzbudila v vseh krogih obžalovanje. Pogreb bo danes popoldne.

Komorni koncert se vrši dne 4. novembra v Mestnem gledališču. Koncert priredita g. Karol Sancin in njegova soproga Marica.

Po ceni kolesa se dobe sedaj v Celju oziroma celjski okolici. Tatvine koles se namreč pri nas zelo pogosto dogajajo, a ker je policija tem tičem takoj na sledu, skušajo ti ukradeno blago brž prodati in sicer za vsako ceno. Tako je Alojz V. ukradel svojemu gospodarju Dolencu iz Braslovč kolo in ga prodal v mestu za 50 Din, drug neznan tat pa je hotel prodati Rudolfu Klepeju kolo št. 93.568, ki je še precej dobro ohranjeno, za 300 Din. Ker mu je pa bila policija že na sledu, je še v pravem času pobegnil.

Tatovi so v soboto ponoči navratili blagajno pri kemični tovarni in odnesli iz nje 7000 Din. Policija jih še ni mogla dobiti.

IZ PTUJA.

Glasbena Matica je imela v soboto izreden občni zbor, na katerem so sklepali, kako bi jo reorganizirali. Ker država nič ne prispeva, bo reorganizacija težka. Potrebna bi bila vsakoletna državna podpora, da bi društvo moglo uspevati.

Umrla je gdč. Kajetana Ferner v Prešernovi ulici. Pogreb je bil v nedeljo popoldne.

Smrtno se je ponesrečil občinski uslužbenec Jazbec. Vozili so vino za nekega trgovca, pa je padel z voza in si zlomil tilnik. Pri občini je bil zaposlen mnogo let.

Vlom. Ponoči od 23. na 24. oktobra so tatovi vlomili v trgovino gosp. Rosenfelda ter odnesli precej blaga in baje 10.000 Din denarja. Kava je bila baje raztresena po cesti, ki vodi v Dornovo.

IZ TRBOVELJ.

Prisega vojaških obvezancev. Glasom povernega obvestila okrajnega glavarstva v Laškem bo zaprisega vojaških obvezancev v soboto, dne novembra. Glede časa, kraja in razporeda prisega, ostane v veljavi razglas od 14. oktobra.

Poročil se je v Mariboru tukajšnji zdravnik bratovske skladnice g. dr. Tone Cizelj z gospico Stano Rajar.

Vlom pri Tratniku. Od sobote na nedeljo je bilo že drugič vlomljeno v shrambo preka-

Vsakdo ve, da prodaja
Tekstilbazar
v Ljubljani, Krekov trg 10, I nadstropje
ostanke
oblačilnega blaga
najcenejše!

jenega mesa pri Albinu Tratniku. To pot je bil vlomilec srečnejši kot prvokrat; odnesel je nekaj klobas, šunko in nekaj denarja. Večji del mesa pa je pustil v shrambi. V shrambo je udrl, potem ko je z drogom raztrgal železno mrežo pri oknu. Orožniki ga zasledujejo.

IZ HRASTNIKA.

Treznostno gibanje. Pred 14. dnevi se je mudil tukaj zastopnik »Svete vojske« iz Ljubljane, ki je imel pri nabiranju novih naročnikov za »Preroda« velik uspeh. Izjavil je, da stoji Hrastnik v treznostnem oziru zelo visoko.

Za higieno. Pretekli teden je tu uradovala zdravstvena komisija, ki je pregledala razne prostore pri mesarjih. Ugotovila je neke nerednosti, ki se bodo odpravile.

Prosveta. V nedeljo 25. t. m. je gostoval tukaj dramatični odsek Kat. izobraževalnega društva iz Zagorja z igro »Stari in mladi«. Ker se je ta igra že pred kratkim tu igrala, je bila udeležba tokrat bolj slaba. Udeleženci, ki so bili obakrat pri predstavi, so se o zagorskih igralcih zelo pohvalno izrazili.

Ponesrečil se je v ponedeljek dopoldne v rovu na delu rudar Franc Kern iz Čeč. Levo roko mu je zlomilo na več mestih in tudi na nogo je udarjen. Opoldne je odšel v bolnico v Ljubljano.

Novo stavbo. Trboveljska družba zida dve novi hiši, eno na Logu, drugo v Studencah. Branjevka ga Hočevar je postavila lepo zidano barako. Gasilno društvo je podrlo stolp poleg občinske hiše in postavilo novega blizu na drugem mestu.

Gospodarstvo. Ljudska posojilnica dobro napreduje in je pristopilo k njej že več posestnikov, med njimi g. Alojz Logar, veleposestnik, mesar, gostilničar itd. Ljudska posojilnica je postala močan denarni zavod.

Dan plačila bo 8. decembra 1925, ko bodo srečni lastniki srečk bogate loterije »Kat. prosvetnega društva« v Sv. Petru pod Sv. Gorami zadeli s svojimi srečkami krasne dobitke, kakor: celokupno pohištvo iz trdega lesa, vrečo moka, 20 kg kave, kolo, šivalni stroj »Singer«, 200 litrov bizejskega vina, pitanega prašiča, seženj drv, zaboj »Zlatorog« mila itd. Dobitkov je 250 v vrednosti 50.000 dinarjev. Srečke stanejo samo po 5 Din. Iščajo se zanesljivi razprodajalci za srečke, ki lahko pri tem imenitno zaslužijo.

Dijaški vestnik.

»Danica«. Na rednem semestralskem obnem zboru JKAD »Danica« v Zagrebu dne 24. oktobra 1925 je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Viktor Kocjančič, cand. med.; podpredsednik Josko Babšek, stud. phil.; tajnik Frane Moser, stud. med. vet.; blaginjak Janez Sarec, cand. med.; gospodar Slavko Malenšek, stud. med. vet.; knjižničar Ivan Juvan, stud. ing. for.; revizorja: Josip Jenko, abs. med. vet., in Peter Klemen, stud. phil.

Akademikom. Akademika kongregacija pričenja danes ob četrt na 9 s svojimi sestanki. Vabimo tovariše, ki jim katoličanstvo ni samo beseda, temveč resnica, ki nas vodi k Bogu, da se sestanek redno udeležujejo. Kongregacijo vodi g. dr. p. Gvido Rant. Sestanki so v kapeli frančiškanskega samostana, drugo nadstropje. — Akademika kongregacija.

Naznanila.

Knjižnica Trg. društva Merkur v Ljubljani posluje za članstvo vsako sredo od pol 7 do pol 8 zvečer v društvenih prostorih: Gradišče 17—1. — Knjižničar.

land, Estonska, 82,5 kg; Cadine, Francija, 90 kg; Rigoulot, Francija, 101 kg.

Sunek z leve: prost dvig na ramo z eno roko: Rosinek, Avstrija, 80 kg; Jacquenond 90 kg; Neuland 92,5 kg; Rigoulot 92,5 kg; Gässler, Nemčija, 101 kg.

Sunek z desnico: Rosinek 89,5 kg; Bichsel, Švica, 95 kg; isti z isto težo; Hünenberger 107,5 kg; Hünenberger 113,5 kg.

Obojeročni poteg: Martin, Francija, 86,5 kg; Neuland 97,5 kg; Neuland 100 kg; Cadine 103 kg; Rigoulot 126,5 kg.

Tezno dvoročno: Graf, Švica, 90 kg; Messo, Francija, 95 kg; Aeschmann, Švica, 98 kg; dr. Schärer, Švica, 100 kg; Alzin, Luksemburška, 120 kilogramov.

Dvoročni sunek (ob prostem dvigu do prsi): Andrisek 110 kg; Stadler 125 kg; Treßny, Avstrija, 129 kg; Rigoulot 141 kg; isti 161,5 kg.

NOGOMET PRETEKLE NEDELJE.

V Ljubljani se je odigralo četrto kolo lokalnih prvenstvenih tekem z rezultati: Ilirija: Slovan 11:0, rezervi (par forfait, ker Slovanova rezervna ni nastopila) 3:0; Primorje: Hermes 4:0, rezervi 10:2; Svoboda: Slavija 3:1. Obe glavni tekmi sta se vršili zopet na igrišču Primorja ob Dunajski cesti pred malobrojno publiko. V sledečem kratkem opis tekem:

Ilirija: Slovan 11:0 (polčas 5:0). V prvem polčasu igra agilno in požrivovalno Slovan, kakor tudi Ilirija. Slednja ima igro popolnoma v oblasti in dikтира hiter tempo. Po daljšem presledku se je pokazal v dobri formi zopet enkrat Doberlet, ki je z malim Krečem tvoril boljše stran napadalne vrste. Halfi so bili v prvem polčasu prav dobri, v drugem, ko je Zupančič II vsled blesure popustil, slabjeji. Branilec sta se zdela nevarna ter sta začetkom napravila nekoliko pogrškov, katere so pa ostale brez posledice, ker jih je bravurozno preprečil vratar Mirkavčič. Kot srednji napadalec je debutiral v Iliriji z uspehom Verovšek: dečko ima

lepo tehniko, tudi dober pregled, samo za enkrat je v akcijah še nekoliko počasen in predolgo zdržuje žogo. Dobro se je uvel v moštvo prvaka tudi Herman, ki je to pot nadomestoval Pogačarja. V drugem polčasu igra Ilirija ležerno, Slovan mora igrati docela defenzivno. Igra izgubi vsled tega na zanimivosti. — Slovan, ki je znan kot vstrajno in borbeno moštvo, se je žilavo branil pred neprestanimi napadi Ilirije. Igra nespremenjeno svoj fizični nagonet, kombinacija mu je tuja in z malo izjemami se malokdo njegovih igravcev potrdi od dati žogo točno in s preudarkom svojemu soigraču. Drugače je igralski material Slovana dober in ob smotrnem vodstvu bi moglo moštvo igrati v prvenstvu vse drugačno vlogo. Igro je vodil dobro in sigurno g. Vinko Strnad.

Primorje: Hermes 4:0 (3:0). Igra je bila 20 minut pred normalnim časom prekinjena vsled teme. Primorje je bilo bolj homogeno moštvo ter je zmago zaslužilo, četudi rezultat ne daje prave slike o razmerju moči obeh protivnikov. Drugi in četrti gol ima na vesti Pleš II, ki se to pot s svojo nedolžno in riskantno igro absolutno ni obnesel kot branilec. V splošnem je dal Hermes boljše igro kot prejšnjo nedeljo, vendar je moštvo še vedno neenotno in slabo vigrano. Zlasti velja za forward, ki v drugem polčasu vkljub trajni ofenzivi ni znal popraviti rezultata. Primorje tudi v tej tekmi ni ugajalo. Z izjemo vratarja Ermana, Buljeviča, dokler je igral srednjega krila, in desnega krila Camernika je igralo slabo in brez prave vneme.

Svoboda: Slavija 3:1. Obe moštvi sta igrali z veliko požrivovalnostjo in voljo. Začetkoma je kazalo, da bo zmagala Slavija, toda moštvo je jelo v drugem polčasu pešati ter je moralo prepustiti obe prvenstveni točki in zmago vstrajnejši Svobodi. Oba kluba razpolagata z dobrim igralskim materialom, gojita pa za enkrat primitiven nogomet brez smotrene skupne igre.

Juniorji Ilirije so nastopili v prijateljski tekmi proti mladinskemu klubu Reka ter zmagali z

8:0. Večino golov je dosegel juniorski goalgetter Ilirije Šiška.

V Mariboru je zmagal Merkur z naporom nad šibko Svobodo v razmerju 3:2 (prvenstvena tekma).

V Zagrebu je zmagal Gradjanski v prijateljski tekmi s 4:3 nad Haškom. V obeh moštvih so manjkali igrači, ki so določeni v državno reprezentanco proti Češkoslovaški.

Jugoslavija: Češkoslovaška. Danes, na praznik ustanovitve Češkoslovaške republike, se sestane v Pragi nogometni reprezentanci Češkoslovaške in Jugoslavije. Kakor vsako leto, vlada za to tekmo tudi letos v Pragi ogromno zanimanje. Jugoslovansko moštvo je sestavljeno sledeče: golman Mihelčič (Gradjanski); branilci: Vrbanič (Concordia) in Ivković (Jugoslavija); halfi: Marjanović, Premrl (oba Haška), Poduje II (Hajduk); napadalci: Poduje I (Hajduk oz. Ilirija), Benčič (Hajduk), Luburič, Petković (Jugoslavija), Radić (Hajduk). Upati je, da bo doseglo naše moštvo vkljub težki nalogi časten rezultat.

Knjige in revije.

Po dvanajstih letih. Ljudska igra v štirih delih. Po Schrottenbachu priredil Fran Koblar. Ljudski oder 5. zvezek. Založila Jug. knjigarna v Ljubljani 1923. Cena Din 22. — Znan strokovnjak na Ljudskih odrih piše med drugim o tej igri: Brez pretiravanja smelo trdim, da je to najboljša ljudska igra, kar jih je v slovenščini tiskanih. Igrali jo bodo povsod, ker ne stavi ne na oder in ne na igralce prevelikih zahtev in to igro bodo igrali povsod radi, ker ima silno bogato dejanje, pestro risane tipe iz vsakdanjega življenja, smpatje prikrit, suh humor, lepo plemenito idejo in jezgoviti jezik.

Gospodarstvo.

Banke v letu 1924.

Ministrstvo trgovine in industrije je te dni objavilo podatke o poslovanju bančnih zavodov v državi v letu 1924.

Število bančnih zavodov (upoštevani so samo bančni zavodi v obliki delniških družb) je bilo na koncu lanskega leta 651 napram 654 koncem leta 1923. Koncem leta 1922. jih je bilo 641, koncem leta 1921. 583, koncem leta 1920. pa 586. Iz teh podatkov je razvidno, da je status bančnih zavodov v vsej državi ostal stacionaren.

Največje število bank odpade na Srbijo, kjer prevladujejo lokalni zavodi, in kjer bolgarski zavodi nimajo dosti podružnic. Koncentracija bank se tu še ne opaža kakor v drugih pokrajinah. Koncem leta 1924. izkazuje statistika za Srbijo (brez Belgrada) 201 banko (1923 206, 1922 192, 1921 162, 1920 178 bank).

V Hrvatski in Slavoniji proces pretvarjanja provincionalnih zavodov zmanjšuje število bank. Leta 1924. jih je bilo 120, leta 1923. 132, 1922 132, 1921 in 1922 pa 134.

V Bosni in Hercegovini se število bank povišuje; leta 1920. jih je bilo 46, lani že 59. Isto je v Vojvodini: leta 1920. 117, leta 1924. pa že 127.

V Dalmaciji kakor tudi v Sloveniji je število bančni zavodov konstantno. V Sloveniji je opaziti, da so bančni zavodi, ki imajo svoje centrale izven Slovenije, opustili večje število podružnic pri nas, ljubljanski denarni zavodi glede novih podružnic ne kažejo nobene večje ekspanzivnosti, med tem ko sta dva provincionalna zavoda otvorila vsak po podružnico. V Ljubljani se je lani ustanovil en sam manjši bančni zavod.

Skupno je 651 bank v državi imelo 306 podružnic napram 357 lani in 374 v letu 1923. Jasno, da morejo vzdrževati samo veliki zavodi močne podružnično omrežje, vsi srednji in manjši zavodi, v kolikor niso dobro fundirani, pa so morali opuščati podružnice.

Glavne pozicije bilanc bank v vsej državi (izvzemši Narodno, Drž. hipotekarno in 24 bank, ki še niso publicirale svojih bilanc) so bile dne 31. decembra 1924 sledeče (v oklepajih podatki za 1923; vse v milijonih dinarjev):

Aktiva: blagajna 456 (335), žiro pri N. b. 116 (94), terjatve pri bankah 420 (435), menice 2182 (1937), lombard 262 (168), na blago 23 (27), hipotekarna posojila 99 (108), tekoči računi 6901 (5854), vrednostni papirji 849 (809), konsorcijski posli 172 (93), ind. podjetja 156 (175), blago v skladiščih 70 (104), itd. Aktiva skupaj 12,9 milijard dinarjev (lani 11,5 milijard dinarjev).

Pasiva: Vplačan kapital 1959 (1784), rezervni fond 360 (374), ostale rezerve 132 (126), vloge na knjižice 2938 (2078), na tekoči račun 1714 (1504), tekoči računi 4061 (3882), reeskont 740 (744), akcept 52 (70), hipotekarni dolg 44 (64), račun podružnic 261 (107) itd. Skupaj 12,9 milijard dinarjev (lani 11,5 milijard dinarjev).

Zabeležiti je, da so začele banke opuščati olagovne posle (banke v Sloveniji se s tem sploh ne pečajo). Ravno tako je narasla gotovina bank. Pri pasivah je zlasti omeniti dvig iranih vlog na knjižice (za ca 800 milijonov dinarjev).

Terminalska kupčija z moko na novosadski borzi. V ponedeljek se je začela pri novo-

sadski borzi anketa glede uvedbe terminalske kupčije z moko na borzi v Novem Sadu. Na anketi zastopa ljubljansko borzo njen tajnik g. dr. Dobrila.

Inozemski kapital v hrvatski industriji. »D. d. za eksploatacijo drva« (Eksploatacija) v Zagrebu dobi večji kredit, ki ga bo dala neka angleško-ameriška bančna skupina.

Novo pomorske zveze z Levanto in Solunom. Dubrovačka plovitba je uvedla s 15. t. m. dve novi progi za potniško-tovorni promet. Promet se vrši na 4 parnikih. Prva linija je Trst - Sušak - Split - Gruž - Krk - Pirej - Solun - Smirna - Rod - Mersina - Aleksandrija - Bejrut - Jafa - Aleksandrija - Patras - Krk - Brindisi - Gruž - Trst. Druga linija je pa Trst - Sušak - Split - Gruž - Krk - Kandija - Aleksandrija - Jafa - Kaifa - Bejrut - Larnak - Aleksandrija - Mersina - Rod - Smirna - Solun - Pirej - Kalamata - Gruž - Trst.

Za vzdrževanje cert. Vozovi s preozkimi obroči na kolesih vplivajo zelo škodljivo na gornji del ceste in podražujejo njih vzdrževanje. Da se poplačajo škode, ki se povročajo cestam zlasti z uporabo vozov s protipredpisanimi obroči, je minister za gradbe prosil ministra notranjih del, da izda potrebna navodila vsem velikim županom, da se bodo vsi obrtniki, ki izdelujejo osebne in tovorne vozove v bodoče strogo držali predpisov čl. 16, 17 in 21 uredbe br. 8597 z dne 5. avgusta 1912 in da se tudi »oglasno določilo čl. 23 te uredbe ne sme pustiti v promet noben javen voz, preden ne izda svoje odobrenje policijska oblast na osnovi strokovnega pogleda voza.

Vinski trg v splitski oblasti. Po poročilu vel. župana splitske oblasti je večina vina iz leta 1924. že razprodana. Trgatev se je začela po različnih krajih v začetku preteklega meseca, a končala se je pretekli teden. Računa se, da bo donos za 12 do 15%, manjši od preteklega leta. Ne samo, da je letošnja produkcija vina padla v kvantiteti, ampak tudi kvalitativno je zaostala za lanskim produktom. Za čas trgatve je bila trgovina z grozdjem in tudi z moštom dovolj živahna. Po vrsti in kraju se je plačevalo belo grozdje po 2 do 3 Din, črno od 1,50 do 2 Din za kilogram, sorazmerno enako tudi mošt.

Porze.

27. oktobra 1925.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.423—13.523 (13.41—13.51), Italija 224.12—226.52 (222.30—224.70), London 273.48—275.48 (273.21—275.21), Newyork 56.196—56.796 (56.138—56.738), Pariz 235.70—239.70 (226.80—230.80), Praga 166.80—168.80 (166.95—168.95), Dunaj 7.9023—8.0023 (7.9257—8.0257), Curih 10.86—10.94 (10.857—10.9217).

Curih. Belgrad 9.20 (9.20), Pešta 72.70 (72.70), Berlin 123.70 (123.70), Italija 20.65 (20.55), London 25.175 (25.19), Newyork 519.10 (519.50), Pariz 22 (20.95), Praga 15.40 (15.39), Dunaj 3.80 (3.80), Varšava 85 (85), Amsterdam 208.90 (209), Bruselj 23.45 (23.70), Stockholm 139.15 (139), Kopenhagen 128.25 (128.25).

Dunaj. Belgrad 12.54, Kodanj 174.55, London 24.855, Milan 28.10, Newyork 708.35, Pariz 29.99, Varšava 117.05. — Valute: Dolarji 707.25, angleški funt 24.27, lira 28, dinar 12.51, češkoslovaška kruna 20.975.

Praga. Lira 134.25, Zagreb 59.975, Pariz 142.925, London 163.65, Newyork 53.75.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7 odst. inv. posojilo 80—80, zaklj. 80, vojna odškodnina 334 den., zastavni listi 20—23, kom. zadolžnica 20—23, Celjska posojilnica 200—205, Ljubljanska kreditna 230 den., Merkantilna 101—102, zaklj. 101, Kreditni zavod 175—185, Stroj-

ne tovarne 120—123, Vevče 120—128, Stavbna 100—110, Sešir 142 den.

Zagreb. 7 odst. inv. posojilo 80 zaklj., vojna odškodnina 336—337, za oktober 336—337, za november 340—342, Hrvatska eskomptna 127—128, Kreditna 132—134, Hipobanka 72.50—73, Jugobanka 108—110, Praštediona 958—961, Ljubljanska kreditna 225 den., Slavenska 49—50, Srpska 144—146, Eksploatacija 54—56, Seferana 495 bl., Nihag 40 bl., Gutmann 47—490, Slavex 145—146, Slavonija 50—51.50, Trbovlje 360 bl., Vevče 120 zaklj.

Dunaj. Donavsko-savsko-jadranska 64.3, Alpi-ne 28.88, Greinitz 13.9, Trbovlje 43.05, Hrvatska eskomptna 15.3 Leykam 16.4, Jugobanka 17.7, Avstrijske tvornice za dušik 17.7, Mundus 95, Slavonija 6.23.

Blago.

Ljubljana. Les: Hrastovi plohi od 2.50 m naprej, od 20 cm šir. naprej, 70, 80, 90, 110, 130 mm, I., II., Ico Postojna tranzit 3 vag., 900—920, zaklj. 900; jesenovi plohi, neobrobjeni, suhi, 60 do 120 mm, od 2 do 5 m, Ico vagon Postojna tranz. 1400 bl.; bukova drva, suha, 1 m dolžine, Ico nakladalna postaja 1 vag., 20—20, zaklj. 20. — Žito in poljski pridelki: Koruza stara, Ico bačka postaja 177.50 bl.; koruza bačka, stara, Ico prosto Postojna 233 bl.; koruza umetno sušena, Ico prosto Postojna 209 bl.; koruza, nova, Ico prameno suha, za dobavo januar, Ico prosto Postojna 136 bl.; koruza, okrogla, nova, suha, Ico Sombor, Ico Sombor, Ico gar. Ljubljana 1 vag., 130—130, zaklj. 130; krompir beli, Ico vag. Bel-tinci 76.50 bl.; otrobi, debeli, mešani petino s koruznimi, Ico štajerska postaja 160 bl.; fižol bok., 1925, Ico Ljubljana, b-n, Ico vreča 350 bl.; pšenica domača, Ico Ljubljana 260 den.; otrobi drobnji, Ico Postojna tranzit, b-n 170 bl.; otrobi srednji, Ico bačka postaja, b-n 145 bl.; koruza nova, 100 odst. kase pri sklepu, Ico slav. postaja 122.50 bl.; koruza nova v storžih, Ico slavonska postaja 75 bl.; oves, Ico slav., Ico nakladalna postaja 170 bl.; oves, Ico Postojna tranzit 200 den.; fižol mandolon, b-n, Ico Postojna tranzit 340 den.; fižol prepelčar, Ico Ljubljana 310 den.; fižol ribničan, Ico Ljubljana 300 den.; postanj divji, letošnji, Ico vagon, nakladalna postaja 55 den.

»Fortiflat«.

Važen izum pravega rojaka.

Po večletnem proučevanju in mnogih praktičnih poskusih se je posrečil g. Josipu Nachtigalu, solastniku tvrdke Ivan Mihelič in drug v Ljubljani, velevažen izum. Skonstruiral je namreč mesto konusa, ki je za odvajanje para in dima pri železniških lokomotivah sedaj v rabi, nov konus, ki ga je nazval »fortiflat« in ki se bistveno razlikuje od sedanjega. S tem konusom so se v območju ljubljanskega in belgrajskega ravnateljstva državnih železnic vršile uradne poskušnje, ki so do-glede, da se z njegovo rabo prištedi 13% premaga ter doseže za circa 17% večje izkoriščenje premogove kalorijske moči in končno za 40—50% manjše preostanke žlindre in saj.

Tej svoji iznajdbi je g. Nachtigal dodal še drugo, isto tako važno, dasi v ekonomskem oziru ne tako dalekosežno. Na svojem konusu je namreč umestil velikemu klobuku podobno, iz žice spleteno lovilo za iskre, katero po uradnih ugotovitvah popolnoma odpravlja padanje isker iz železniških lokomotiv. Ko se to lovilo splošno uvede, odpadejo vsi, ob suhih letih tako pogosti požari, ki jih povzročajo iskre iz lokomotiv.

Številčno izražen efekt teh dveh iznajdb pomenja v naši državi več ko 70 milijonov let-nih prihrankov pri premožu in 4 1/2 milijona požarnih odškodnin, skupaj torej okroglo 75 milijonov letnega prihranka.

Izumitelj je za obe iznajdbi že priglasi-l patent v vseh državah, ki tvorijo Zvezo za za-ščito industrijske svojine.

Demon alkohol v Rusiji.

Strahovita statistika tridnevnega popivanja.

Sovjetska vlada je te dni ukinila svojo naredbo iz l. 1914. o prepovedi kuhanja žga-nja (vodke) in dovolila spet prodajanje vod-

Zdravje
in srca

Mamica in otročiček, vsa čista
dehtita žarita svežosti, okusna,
skrbovana. Veselo zdravje se
smeje z lestečimi zobmi.

Dnevna gojitev s »Kalodontom«
je najsigurnejša pot, da obvaru-
jete lepoto in zdravje Vaših zob

ke, toda pod pogojem, da ne sme imeti več ko 40% alkohola. To je storila v svrhu povečanja državnih dohodkov.

Za časa carizma je monopol vodke znašal tretjino vsega državnega dohodka. Sovjetska vlada menda tudi vedno bolj spoznava, da je denar največja velesila na svetu, in ker ji treba denarja za svojo propagando »sve-tovne revolucije«, je dovolila svojim podani-kom, da se smejo po mili volji napiti; da, spo-znan bo celo za patriota tisti, ki več pije.

Ko je bila torej proglašena prosta pro-daja žganja, je bil naval na trgovine takšen, da je morala policija delati red. Alkoholna orgija je trajala tri dni in prenehala še-le, ko so ljudje ves denar zapili. Takega pijančeva-nja in pijanstva Rusija ne pomni. Pijana masa je prirejala po več mestih »zbore« in progla-sila prvi dan pijače za narodni praznik.

Največ se je popilo v Moskvi. Uradni list »Pravda« poroča, da je v teh treh dneh bilo prenečanih — v bolnišnico 4587 pijancev. Bilo je nešteto slučajev težkega zastrupljenja z al-koholom. Veliko ljudi je umrlo. Nekateri listi konstatirajo, da niti vojna ni v treh dneh po-kosila na Ruskem toliko žrtev kot alkohol.

Ukradene dragocenosti našega dvora.

K slik, ki jo je v nedeljo prinesel »Ilus-trirani Slovenec«, nam poročajo: Slika pred-stavlja samo del dragocenosti, ki jih je jugo-slovansko vojaško poslanstvo pod komando

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Razume se, da je hotel Paganel vzeti ostudno tival s seboj in jo spraviti v sobico za prtljago. Toda sicer tako ponižni gospod kuhar se je uprl s tako odločnostjo, da se je moral učeni gospod Jakob rad ali nerad odpovedati dragocnemu plenu.

Tistega dne so popotniki pustili trideset zemlje-pisnih minut za seboj stoenaštirideseti vzhodni poldnevnik. Doslej so videli le redko kmetovalca ali njegovega pastirja. Pokrajina je bila kakor zapuščen. O divjakih ni bilo ne duha ne sluha, zakaj domači rodovi se drže bolj na severu, na velikanskih pu-stinjah, ki jih namakata reki Darling in Murray.

Vendar pa je imela Glenarvanova četica prilož-nost, da si ogleda zajemljiv prizor. Videli so namreč eno od velikanskih čred, ki jih podjetni prekupci pri-ženejo iz vzhodnih goratih krajev v viktorijansko ali južnoavstralsko provinco.

Proti četrti popoldne je zapazil John Mangles tri milje spredaj velikanski oblak prahu, ki se je po-mikal od obzorja sem. Odkod ta pojav? Bili so v za-dregi, kako naj ga razlože. Paganel je bil mnenja, da je to kakršni si že bodi naravni prizor, za kate-rega mu je živa domišljija že iskala verjetne razlage. Toda Ayrtton je prekinil njegovo razmišljanje in mu spodnesel vse drzne domneve, ko je povedal, da dela tak prah potujoča čreda.

Colnar se ni motil. Gosti oblak se je bližal. Iz njega se je oglasilo beketanje, mukanje in razveta-nje. Med to pastirsko godbo pa se je mešal človeški glas kakor krik, vpitje in žvižg hkrati s pasjim la-janjem.

Iz hrumečega oblaka se je prikazal možak. Bil je prvi general te štirinogate vojske. Glenarvan mu je šel naproti. Kmalu sta bila v prijateljskem razgo-

voru. Vodnik, ali kakor se imenuje v teh krajih, sto-ckeep je bil lastnik enega dela črede. Imenoval se je Sam Machell in je v resnici pripadal iz vzhodnih provinc, namenjen v Portlandski zaliv.

Njegova čreda je štela dvanajst tisoč šestopetin-sedemdeset glav, od teh tisoč volov, enajst tisoč ovac in petinsedemdeset konj. Vse te živali so ponakupili mršave po planotah Višnjevega gorovja. Sedaj jih ženo na sočne pašnike južno Avstralije. Ko se živina odebeli, jo prodajo z ogromnim dobičkom. Tako n. pr. bo Sam Machell zaslužil dva funta šterlingov pri vsa-kem volu in pol funta pri vsaki ovci. Na ta način mu ostane čistega petdeset tisoč frankov. Izkupilek je torej sijajen. Toda kakšne potrpežljivosti, kakšne vztrajnosti je treba, da priženo na cilj uporno čredo. Kakšne napore morajo prestati! Dobiček, ki ga pri-naša ta trdi posel, je krvavo zaslužen.

Sam Machell je povedal na kratko vso svojo zgodbo, medtem ko je čreda nadaljevala pot med šopi mimoz. Lady Helena in Mary Grantova sta stopili z voza, jezdeci pa so razjahali. Posedli so v senco ko-šatega gumičevca in z zanimanjem poslušali vodni-kovo pripovedovanje.

Sam Machell je odrinil od doma prd sedmimi meseci. Na dan je prehodil približno deset milj, zato bo trajala neskončna pot vsaj še tri mesece. S seboj je imel dvajset psov in trideset poganjačev, da mu pomagajo pri težkem poslu. Od poganjačev so bili trije črne, ki so zelo pripravi za iskanje izgubljene živine. Vojski je sledilo šestoro voz. Poganjači, ki so bili oboroženi z biči, kojih bičevnik je bil dolg komaj osemnajst palcev, zato pa vrvice celih devet čevljev, so hodili semtertja med živino in jo spravljali v red, če se je kaj pomešala. Brzonoga pasja konjenica je pa tekala na obeh krilih vojske.

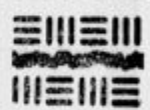
Popotniki so občudovali vzorni red, ki je vladal v čredi. Različna plemena so hodila ločeno, zakaj voli in divji ovni se zelo slabo razumejo. Prvih bi nikoli ne pripravil do tega, da bi se pasli tam, kjer so hodili ovni. Zato je treba postaviti vole spredaj pred

ovcain. Tako sta torej marširala na čelu dva bata-ljona vol. Za njimi je šlo pet polkov ovac, ki jim je poveljevalo dvajset poganjačev. Tropa konj je kot zadnja straža zaključila armado na pohodu.

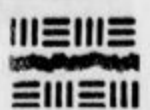
Sam Machell je opozoril potnike, da niso vodniki velike vojske ne ljudje, ne psi, ampak voli. Spredaj koraka nekaj pametnih vol, ki jim sovrstniki prizna-vo prvenstvo prav radi tega, ker so bolj pametni. Hodijo počasi, dostojanstveno. Po nagonu izbero vedno najpripravnijo pot. In kako so samozavestni! Dobro se zavedajo, da zaslužijo odlikovanj, da je treba z njimi postopati vse drugače kot z njihovimi sovrstniki, kaj šele z zabitiimi ovci. Zato pa je treba njih voljo spoštovati, zakaj čreda jim je pokorna brez obotavljanja in pričkanja. Če jim pride na misel, da se je treba ustaviti, jim morajo dati prav. Zaman bi skušal po odmoru nagnati čredo naprej, če ne dajo sami znamenja za odhod.

Se nekaj podrobnosti je povedal gospodar, da poda poslušalcem jasno sliko o takim pohodu, ki je vreden, da bi ga popisal, če že ne vodil, sam Kse-nofont. Dokler vojska hodi po ravnem, je že še dobro. Malo je zadržev in malo težav. Živali se pasejo spe, podnevi hodijo in se rade zbirajo, ko začno psi nanje lajati. V velikih celinskih gozdovih, po gošča-vah evkalipta in mimoz, tam pa so težave vse večje. Trope, bataljoni in polki se pomešajo ali pa oddalijo v stran, da jih je treba po cele ure na novo razvr-ščevati in zbirati. Če po nesreči zabloudi vol vodnik, tedaj ga je treba najti za vsako ceno, ali pa je nevar-nost, da se vsa čreda raztepe. Take izgubljenosti iščejo črne in to včasih po cele dneve in z velikanskimi napori. Če pride hudo deževje, tedaj se lene živali upro in nočejo naprej. Če pa je poleg dežja še huda nevihta, postanejo živali blazne od strahu in se raz-prše v divjem neredu.

Grški poveljnik, ki se po velikih naporih dolgega potovanja srečno pripeljal svojo vojsko iz sovražnikove dežele v domovino

Priporočamo »Ljudske knjižnice« v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. 17 predvojnih zvezkov po nizkih cenah ter nova ilustrirana zvezka: 19. zv.: Kazan, volji pes, br. 18 Din, vez. 30 Din; 20. zv.: Kralj gor, br. 18 Din, vez. 30 Din — KOL.

g. E. Stefanovića dobilo nazaj od prve vlade avstrijske republike meseca decembra 1918. Med stvarmi, ki so jih Avstriji odnesli iz belgrajškega konaka, se je nahajalo tudi različno dragoceno namizno orodje, starinsko orožje, vloženo z dragulji in okrašeno z zlatom in srebrom, kot n. pr. pištole, puške in handžarje, več modernih lovskih pušk in karabink te danjega prestolonaslednika Aleksandra, več albumov in osebnih spominov dvora. Koncem decembra 1918 je posebna delegacija s pomočjo oborožene eskorte prepeljala te stvari v Belgrad in jih vrnila prestolonasledniku, ki je sprejel delegate v avdijenci; bili so to Srb poročnik Maksimović iz Sarajeva, Hrvat poročnik Milan Bogović, znani zagrebški pisatelj, Slovenec prof. dr. Pavel V. Brežnik in kot zastopnik antante angleški kapetan Gerald Fitzwilliams.

Italijanski kongres proti kletvini.

Minolo soboto se je v Rimu sešel prvi kongres proti kletvini. Udeležujejo se ga zastopniki vlade in vseh drugih oblasti. Kongresu so poslali pozdrave kralj in kraljica, Mussolini, predsedstvo poslanske zbornice in senata, maršala Diaz in Cadorna itd. S kongresa so poslali radiotelegrafičnim potom poslanico širom sveta.

Izpred sodišča.

PRILOŽNOST JO JE ZAPELJALA.

Pri ljubljanskem zastopstvu neke večje strojne tvrdke je služilo neko dekle iz mesta kot prodajalka. Pri reviziji so ugotovili v njenem odelčku večji denarni primanjkljaj. Ko so prodajalko prišli, je priznala, da je jemala denar iz blagajne in sicer tedensko od 150 do 250 Din, kakršen je bil pač izkupiček. Pri natančni reviziji blaga so ugotovili, da manjka za približno 50.000 Din blaga, odnosno denarja. Obtoženka je skesano priznala, da je

vzela iz blagajne v tem času, odkar je služila kot samostojna prodajalka okrog 6 do 7 tisoč Din. Ker sodišče ni moglo ugotoviti, ali gre res ves primanjkljaj na račun obtoženke in ali ni morda še kdo drug zajemal iz blagajne, je obsodilo mlado skesano dekle zaenkrat samo na 14 dni ječe in povračilo škode, v kolikor je bila prisojena na njen rovaš.

ZAPIL TOVARIŠEVO PLACO.

Neki ljubljanski gospodar je svoj čas poslal svojemu bolnemu pomočniku mesečno plačo v znesku 1800 Din. Denar bi bil moral oddati drugi uslužbenec J. P. Ta pa je zašel z zaupanim denarjem v neko gostilno, kjer je naletel na veselo in žejno tovarišijo. Našel je zaupani denar in je pridno dajal za pijačo. Toda nasledni dan je po fizi-

nem mačku prišel še moralični, in mož je iz strahu pred kaznijo pobegnil. Pred begom pa je skušal nagovoriti župana občine Zalog, Franceta Sterna, da bi mu dal delavsko knjižico, za kar ga je hotel tudi nagraditi. Služil je dalje časa po bosanskih gozdovih in je bil končno za kuharja pri neki delavski družbi pri Sremski Mitrovici. Toda končno so ga le iztaknili. Obsojen je bil radi poveljevanja in pa radi napeljevanja k zlorabi uradne oblasti na štiri mesece težke ječe in bo moral povrniti tudi vso škodo.

SLEPARSKA ZAROČENCA.

Ključavničarski pomočnik I. R. je najel pri neki ljubljanski gospodinjici za sebe in za svojo »zaročenko« hrano in stanovanje. Čez en mesec pa sta mlada človeka izginila, ostala odškodnina za hrano in stanovanje na dolgu, v zastavo pa tudi nista pustila ničesar svojega. Vrh tega je podjetni »ženinec« odnesel enemu svojih tovarišev še nekaj obleke in perila ter listino s 1000 Din. — Obtoženec je priznal sleparijo pri gospodinjici in pa, da je ukradel obleko. Glede listnice pa pravi, da je ni vzel namenoma, marveč da jo je našel v obleki šele, ko je starinarju obleko prodal. Obsojen je bil radi goljufije in tatvine na eno leto težke ječe. »Nevesta« je pa izginila.

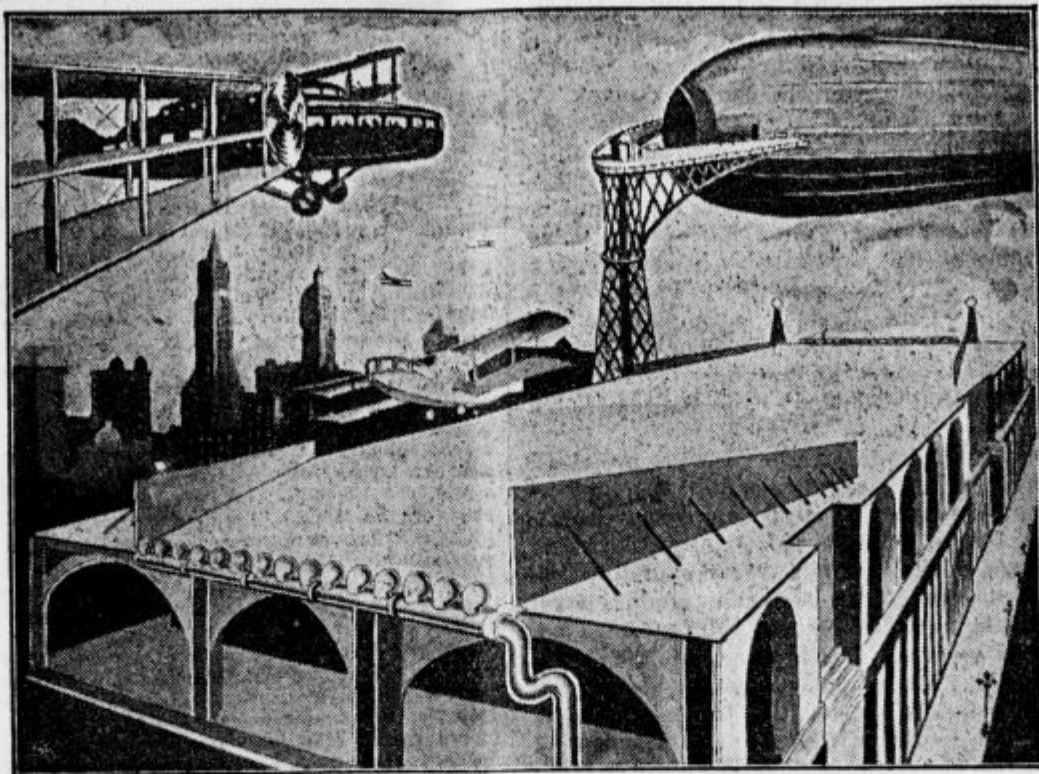
PREKORAČEN SILOBRAN.

V Gabrovki se je vnel med dvema domačima fantoma prepir, ki je žalostno končal. Posestnikov sin Anton Korošec od Sv. Križa se je spril radi neke fantovske zadeve s tovarišem Stankom Zidarjem. Končno sta se spoprijela. Zidar je bil hujši, in ker se ga Korošec drugače ni mogel otresti, je sunil z žepnim nožem v levo lopatico. Poškodba je bila težka in Korošec je prišel pred sodnike deželnega sodišča. Tu pa se je cela zadeva pojasnila tako, da je bil Korošec takrat res v silobranu, vendar pa ni bilo še tako hudo, da bi se moral braniti z nožem. Zato ga je obsodilo sodišče zaradi prekoračenja silobrana na 10 dni zapor.

Poizvedovanja.

V nedeljo pozabljeni dežnik v vlaku iz Ljubljane na Vrhniko ob pol 2 popoldne naj prinese dotični gospod (osebno znan), ki ga je pomotoma vzel v vlaku na Vrhniki, nazaj na vrhniški kolodvor tam služujočemu sprevedniku.

Podpirajte naše dijake.

Zračni kolodvor bodočnosti.

Na strehi kolodvora Pensylvania v Newyorku bo zgrajeno to pristanišče za trakoplove. Stisnjeni zrak, ki bo šel po ceveh na streho, bo omogočil, da se bo zrakoplov lahko dvignil po čisto kratkem zaletu. Zrakoplovi bodo pritrjeni na stolpih, na katere bodo potnike dvigali z dvigalom.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko!

Mesta blagajničarke

(začetnice) išče poštena, izobražena mladenka v kaki trgovini. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 7229.

Trgov. učenka

s potrebno šolsko izobrazbo se sprejme pri tvrdki ANT. KRISPER, Mestni trg 26. - Povpraša se v petek ob 10 predpoldne.

POTNIKA

išče mlin za takoj. Prednost imajo, kateri so v tej stroki že vpeljani. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »POTNIK« št. 7232.

1 dvonadstr. hiša

v Mariboru, v sredini mesta - Marijina ulica 25 - se proda za 100.000 ital. lir ali ekvivalent. - Obvestila daje: Dr. FRANKO KLARIČ, Vršac, Wilsonova ulica 55.

Trgovski vajenec

priden in pošten, s primer šolsko izobrazbo, kateri ima veselje do trgovine, se sprejme v trgovino z meš. blagom. - V. AVSEC, Stična.

2000 DINARJEV

in odstotke pri prodaji plažam mesečno perfekt. FRI-ZERKI in MANIKERKI. - A. Kummerkramer, Sombor.

LIVARJA ZVONOV

išče livarna »FERRUM« - d. d. Subotica.

Državljeni SHS naj pošljejo svoje ponudbe s prepisi dosedanjih spricval in opisom zaposlitve od početka učne dobe. 7200

Smrekove in hlode

- jelove - od 3 do 7 m dolžine, kupi vsako množino Konzervna tovarna GLOBUS, d. d. na Vrhniki pri Ljubljani. 7212

»STAVBNA DRUŽBA« d. d. naznanja žalostno vest, da je njen dolgoletni uslužbenec, gospod

Josip Clemenč

danies zjutraj preminul. Pogreb pokojnika se vrši v sredo, 28. t. m. ob 3 popoldne. Zasluznega pokojnika ohranimo v prijaznem spominu.

Ljubljana, dne 27. oktobra 1925.

Zahvala. Za vse dokaze globokega sočutja ob prebriski izgubi naše nepozabne, ljubljene sestrice in prijateljice, gospodične

Mařenke Jezeršek

se najiskreneje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. prim. dr. Jenku za njegovo požrtvovalno skrb, kakor tudi vsem drugim gg. zdravnikom drž. bolnice. Iskreno se zahvalujemo tudi gg. pevcem Ljublj. Zvona za ganljive žalostinke in vsem darovalcem krasnega cvetja, ki ga je pokojna tako zelo ljubila; slednjič vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti v prerani grob.

Ljubljana, dne 26. oktobra 1925.

Zalujoči ostali.

P. n. bančnim zavodom

ter industrijskim podjetjem dobavljamo poslovne knjige itd. po posebnem naročilu v priznani fini izdelavi v najkrajšem času.

Knjigoveznica K. T. D. v LJUBLJANI
Kopitarjeva ulica 6/II.

PARNA PIVOVARNA D. D. V SKOPLJU išče

1 sodar. mojstra
kakor tudi
več delavcev

izurjenih v sodarskem pivovarskem poslu. - Ponudbe je poslati na Poštni predal 65 - Skopljce. 7215

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah

črne, ju elir, Ljubljana
Wolfsova ulica št. 3.

čajno maslo

najfinejše, nudi v poljubnih množinah MLEKARSKA ZADRUGA, Radomlje.

Enonadstr. HIŠO

z vrtom, KUPIM v mestu ali v neposredni bliži mesta. - Naslove z navedbo cene upravi lista pod št. 7241.

Krompir

sortirane vrste - vačonske pošiljke nudi za takoj Kmetijska zadruga v Ptuj.

KOKS - ČEBIN
Wolfsova ulica 1/II. - Telefon 56

MODNI BARŽANASTI KLOBUKI

kakor tudi FILCI v vseh modnih barvah v veliki izbiri in po nizkih cenah pri

MINKI HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21. Popravila se sprejemajo. Žalni klobuki v zalogi!

Kupimo nekoliko sto kilogr.

KUTINJ

Cenjene ponudbe na Konzervno tovarno »GLOBUS«, d. d. na Vrhniki. 7211

izgubil se je pes

velik, črn z belimi lisami, želez. ovratnikom in znamko št. 664. Odda naj se ga proti nagradi v trgovini A. Rasberger, Tavčarjeva (prej Sodna) ulica 5. 7236

OTOMANE

v blagu Din 850.—, afrik. modroci Din 250.— in vse tapetniške izdelke solidno in najceneje dobavlja

RUDOLF SEVER

Gospodstvska cesta št. 6, (v hiši mesarja Slamčiča).

Odda se ena oziroma dve **PRAZNI SOBI.**

Naslov v upravi pod št. 7230.

Soliden GOSPOD

se sprejme kot sostanovalec s hrano v sredini mesta. Naslov v upravi pod št. 7243.

KNJIGOVODJA

zmožen bilance, popolnoma samostojen, z znanjem nemškega jezika, se sprejme takoj pri industrijski tvrdki. - Natančne ponudbe z navedbo dosednjega službovanja je poslati na upravo »Slovenca« pod šifro: »A. A. B. in C.«

Znižane cene!

Za jesensko prodajo

kolesa in šivalni stroji
cene znatno znižane pri

J. GOREC

Palača Ljubljanske kreditne banke

Znižane cene!

Čaj K. C. Popoff

se zopet dobiva v vseh boljših trgovinah

Generalno zastopstvo:

C. C. Latipak S. C., Zagreb

Vlaška ul. 46 a.

Telefon 2-73

Sukno in velour za plašče
Doubl za površne suknje
Kamgarn in modni ševijot

za moške in ženske obleke in drugo manufakturno blago v veliki izbiri po zanesljivi nizki ceni priporoča obče znana tvrdka

R. Miklauc „Pri Škofu“ Ljubljana

Zunanjim naročnikom se dopošljejo vzorci na zahtevo poštne prosto.

Posestvo z mlinom in žago se prostovoljno prodaja. Posestvo se nahaja v prometnem kraju na Gorenjskem s približno 40 oralov gozda, s precejšnjo množino za izsekavanje, 24 mernikov posejanja in 20 oralov travnikov; zraven obširno goščo dar. poslopje, vse v dobrem stanju. Hiša prtil. z opoko krita, hlev za 10 glav živine, mlin na 4 teč., žaga samica, vodna moč se da izkoristiti za petkrat poveč. obrat. Popraviti bi bilo treba samo jez. Cena se izve pri lastni. Franc Gogala, Boh. Bela 57, Gor. - Ozira se le na kupce, ki se priklade do 15. nov.

Urednik: Josip Fr. Knaflič.